

POGOVOR Z GENERALNIM DIREKTORJEM JOŽETOM ŠLANDROM

»Preveva me zmerni optimizem«

Minulo leto ni bilo rožnato za Litostroj niti za celo Jugoslavijo. Ob republiških in nacionalnih pretresih je bila krizna situacija tudi na gospodarskem in poslovnem področju začinjena z močno hiperinflacijo in nerealnim tečajem dinarja, podjetja pa so se vse bolj dušila pod različnimi finančnimi bremenmi. Vse to je teplo gospodarstvo, tem zankam v poslovanju pa se seveda ni mogel izogniti niti Litostroj.

In ker je konec leta priložnost, da seštejemo račune in se dogovorimo, kako bomo delali naprej, smo povabili k razgovoru našega generalnega direktorja Jožeta Šlandra. Namen pogovora pa ni bil le pregled poslovanja v preteklem letu in način obnašanja v prihodnjem, temveč tudi kratkoročna in dolgoročna vizija razvoja celotnega podjetja in naših možnosti vključevanja (ter preživetja) v sodobnem razvitem svetu.

Za začetek pa vendar:
Kakšno je bilo leto 1989 za Litostroj?

To je bilo za nas zelo težko leto, ker so vladali zelo slabi zunanji pogoji. Najbolj so nas prizadela neplačevanja naših kupcev — predvsem iz Sovjetske zveze, reorganizacije bank in naša nelikvidnost, izredno drag denar, hiperinflacija in nerealen kurs denarja. Že zaradi zaostajanja tečaja dinarja smo izgubili od 3 do 4 milijone dolarjev, zaradi nelikvidnosti pa smo bili tudi prisiljeni kupovati dražji material za proizvodnjo. Tudi neplačevanje naših kupcev nam je prineslo izpad med letom za 15 do 20 milijonov dolarjev. Prav pomanjkanje denarja nam je povzročilo velike težave v poslovanju in proizvodnji, kar pomeni, da bi lahko imeli v tem trenutku 10 milijonov dolarjev večjo realizacijo in s tem mnogo boljši finančni rezultat. Res je, da smo imeli tudi notranje težave, a te niso povzročale neuspeha v poslovanju, zato je tudi bila prioriteta naših prizadevanj finančno področje.

Kljub temu črnemu opisu preteklega leta pa smo dosegli tudi pomembne uspehe. Finančna sanacija poteka uspešno, saj smo 90 milijonov dolarjev neplačanih računov in kreditov izpred dveh let že zmanjšali pod 40 milijonov, do konca leta pa naj bi prišli na 20 milijonov dolarjev zadolžitve, kar pomeni finančno zdravo podjetje, kar je pogoj za obstoj v tržnem sistemu. Če bi se morali s takimi težavami, kot jih je imel Litostroj ob začetku sanacije, spopadati danes, za podjetje ne bi bilo prav nobenega upanja, zato smo lahko kar veseli, da smo se prenove, reorganizacije in sanacije lotili še v zadnjem močnem trenutku.

Vse opisane težave v letu 1989 so bile krive, da je bilo naše poslovanje ob polletju in tričetrtletju negativno, vendar moram poudariti, da imamo zdaj za več kot 9 milijonov dolarjev neplačanega blaga. V primeru, da

nam uspe še pravočasno dobiti denar zanj in če se ne bo spremenil obračunski sistem, sem optimist. Upam, da bomo za letošnje leto celo pozitivni ali vsaj nekje na nuli. Ob vseh težavah bi bil to vsekakor ogrožen uspeh. K temu ali pa vsaj k manjši izgubi pa bo močno pripomoglo tudi naše letošnje veliko varčevanje, ko smo imeli za poslovanje bistveno manjše stroške kot v preteklih letih.

Kakšna pa je naša nadaljna strategija?

Ob finančni problematiki je bila v minulem letu naša druga prioriteta poslovna orientacija. Zaradi vse slabših plačilnih sposobnosti se nam vse bolj podira tržišče tretjega sveta, upada nam jugoslovanski trg, z ogromnimi težavami se srečujemo tudi na sovjetskem tržišču. To so bili vse do nedavnega naši osnovni trgi, zato smo se morali še hitreje kot smo predvidevali, preusmeriti na zahodno tržišče. Zato smo iskali različne načine sodelovanja in povezav s partnerji na zahodnem trgu. Naše vodilo je bilo, da najde stik za sodelovanje vsak program, kar bi pomenilo zanj tudi širjenje trga, pridobivanje znanja in razvoja. Načini in oblike sodelovanja naj bi bili različni v smislu najboljših možnosti za posamezne programe in za Litostroj.

Tako lahko danes govorimo o konkretni pogodbi s tovarno črpalk Weir na Škotskem, kjer bo naše sodelovanje temeljilo na skupni proizvodnji črpalk in deloma tudi turbin. Weiru smo tudi prodali licenco za MHE. Pogodba, ki vključuje kooperacijsko izmenjavo znanja in delov proizvodnje, bo z novim letom že stopila v veljavo.

Dokaj daleč smo tudi že s konkretnimi dogovori s firmo Noell iz ZRN o skupnem nastopu za sodelovanje na področju izdelave turbin, kjer mi nudimo znanje in reference, Noell pa financiranje in marketing. O načinu sodelovanja na drugih področjih kot so industrijska oprema in transportna vozila se je treba še konkretno dogovoriti, pričakujemo pa, da bomo pogodbo sklenili v naslednjem letu in da bo sodelovanju sledilo njihovo sovlaganje v Litostroj.

Dogovarjamo pa se še o sodelovanju s firmo Woith za področje hidravličnih menjalnikov, s firmo MAN, da bi zanje izdelovali kompletne dizelske motorje, s švicarsko firmo Sulzer pa se dogovarjamo o dolgoročnem sodelovanju za proizvodnjo ulitkov.

Kljub težavam na tretjem trgu pa

nam precej dobro kaže v dogovorih o formiranju montažnih tovarn za črpalke v Egiptu in viličarje v Iranu.

Nadejamo pa se tudi začetka obsežnejšega izvoza preoblikovalne opreme v ZDA in kooperacijskega sodelovanja na tem področju s firmo Indumasa v ZRN.

Vse to pa že pomeni in bo še bolj pomenilo za Litostroj popolnoma nov način obnašanja in poslovanja. Do korenitih sprememb bo moralo priti znotraj tovarne predvsem v mnogo višji kvaliteti in doseganju pogodbenih rokov ter v dvigu celotnega nivoja poslovanja.

Če nam bo uspel takšen prodor na zahodni trg — kar je seveda naš osnovni cilj — bo to pomenilo merilo uspeha v načinu poslovanja, kvaliteto in razvoja, kar nam bo zagotavljalo prodajo na vseh pomembnejših svetovnih trgih.

Tej daljnoročni usmerjenosti Litostroja je v prid tudi naša nova organiziranost, s katero smo dosegli diferenciranost oz. razmejitev programov. Takšna organiziranost nam omogoča, da se vsak program posebej lahko povezuje s tujimi firmami in si na tak način samostojno pridobiva močnejšo finančno, marketinško in seveda razvojno zaledje. Dogovori s tujimi partnerji so seveda uspešnejši, če ima program močno lastno pozicijo na trgu, lastno znanje in razvoj. In to mora biti motiv razvoja vsakega programa posebej. Vse doslej našteje možnosti sodelovanja pa ne pomenijo, da ne bomo iskali še novih in ugodnejših variant za Litostroj. V perspektivi bi se lahko Litostroj razvil kot holding organizacija — kot delniška družba. Če se bodo programi povezovali s tujimi partnerji tudi kapitalsko, bi Litostroj težko ostal enovito podjetje in bi se tudi zaradi tujih vlaganj verjetno moral spremeniti v mešano podjetje. Vendar je to stvar razvoja našega ekonomskega sistema, nadaljnih dogovarjanj in razvoja naših možnosti ter opredeljevanja poslovnih ciljev v bodoče.

Ob tem moram omeniti, da za tuje partnerje nikakor nismo nezanimivi, saj imamo veliko lastnega znanja, opremo in ljudi, kar nam daje dobre osnove za sodelovanje.

Kako pa je — kratkoročno gledano — z naročili za naslednje leto?

Za razliko od mnogih podjetij moram reči, da nam v tem trenutku relativno dobro kaže. Če ne bo večjih gospodarskih in političnih pretresov in novih zakonodajnih ukrepov, ki bi nam bistveno otežili poslovanje, lahko v letu 1990 povečamo obseg proizvodnje na predvidenih 105 milijonov dolarjev. Zdaj imamo proizvodnjo za leto 1990 80% pokrito z naročili, manjkajo le še kratkoročna naročila, ki jih tudi sicer pridobivamo med letom ter pričakovano — večje naročilo za izdelavo reduktorjev za Sovjetsko zvezo.

Če bomo letos Litostroj in našim upoštevancem želeli, da bi bilo leto 1990 za nas uspešno, da bomo doživeli premajhne stroške in družbene težave, predvsem pa veliko znanja in denarja v novem letu!

Jožet Šlandr

Voščilo predsednika Konference sindikata za novo leto 1990

Letos mora sindikat še posebej iskreno voščiti srečno novo leto, saj je po ustavi postal neodvisna organizacija delavcev. Torej bi bilo nespametno ne uporabiti našega časopisa kot glasila litostrojskih delavcev za novoletno voščilo, s tem še bolj razglasiti porajanje novega sindikata in dobrohotno povabiti čimveč Litostrojčanov, da v njem še bolj sodelujejo.

Zato najprej želim, da bo v novem letu delo bolj cenjeno, da ne bo večji grešnik tisti, ki je greh odkril, ampak tisti, ki ga je napravil, da ne bosta dobro delo in spoštovanje zakonitosti in poslovne morale neumnost in greh, da ne bo tak delavec ostal ali postal bedak ali celo grešnik, da ne bo vsaka kritika že napad na sistem, ki sicer skuša biti perfekten, vendar ne zna nagraditi dobrega, ustvarjalnega in discipliniranega delavca.

Najprej želim generalnemu direktorju Jožetu Šlandru še bolj uspešno vodenje podjetja in boljše usklajevanje interesov kapitala z interesi delavcev, da si bomo bolj bistrili duha v iskanju argumentov in utemeljitev, da bodo delavci v Površinski zaščiti zakurili ognje samo za 1. maj, da bo profesor Žvan izpeljal izobraževalni program, da bodo načela kakovosti, kot jih je predstavil magister Vujošević, čimprej začela funkcionirati, da bomo z novim pravilnikom končno prebrodili inovacijsko krizo, da bomo sevanje izotopov zamenjali s sevanjem znanja, da se bo Karel Gornik bolj resno spopadel s poslovníkom in zapisniki in tako naprej.

Še posebej želim tovarišu Kolblu, da se bo odpočil po dolgem in uspešnem delu v Litostroju, da bo naš Stane še kaj kritičnega napisal za časopis, da bosta Marjan, Miro in drugi še bolj aktivno delali v sindikatu, da bomo izbrali dobre sindikalne zaupnike, da ne bo prenova sindikata samo pobeljena sindikalna pisarna in nasplah želim vso srečo novemu sindikatu.

Na koncu želim, da vsi skupaj dvignemo čašo v pozdrav novemu letu, vsi, ki smo se srečali v Litostroju, da uresničimo svoje želje in tudi želje drugih ter da ostanemo predvsem ljudje!

Srečno novo leto 1990!

B. Hef

Kaj bodo naše osnovne naloge v naslednjem letu?

Omenjal sem že finančno sanacijo, kjer si bomo prizadevali, da bi vse naše dolgeve znižali na 20 milijonov dolarjev. Kratkoročno moramo poslovati s svojim denarjem, saj so krediti postali absolutno predragi.

Odločilen premik moramo doseči tudi na področju kakovosti, ki mora priti v ospredje tudi na področju poslovanja in proizvodnje.

Zelo veliko dela nas čaka tudi na kadrovskem področju, kjer še vedno potrebujemo nekaj ključnih kadrov, izboljšati pa moramo tudi izobrazbeno strukturo in vpeljati nov način stimulacije. Že velikokrat sem omenil, da je pridobivanje kadrov vezano na ugled podjetja, na njegovo stabilnost in perspektive. Tudi višji ali povečani osebni dohodki ne morejo več privabiti strokovnjakov, če podjetje ni stabilno. Zato so nam notranja prerokanja in spori ali celo stavke lahko v ogromno škodo, ki je ne bo moč zlahka odpraviti. Še posebej pa nam to lahko škoduje v dogovarjanjih s tujimi partnerji. Zato je vredno, da rešujemo svoje spore in nezadovoljstva učinkovito, predvsem po razumnih poteh in iščemo skupne, zadovoljive rešitve. Na notranji organizaciji in urejanju odnosov bomo gotovo morali delati intenzivneje, zagotoviti učinkovitost dela in poslovanja.

V zadnjem letu smo veliko prizadevanj in sil posvečali reorganizaciji, z njenimi učinki pa nismo najbolj zadovoljni. Kaj lahko rečete o tem?

Reorganizacija še zdaleč ni zaključena. Zunanji problemi so nam prizadevanja za njeno zaokrožitev precej upočasnili, zato je nezadovoljstvo delavcev upravičeno. Težave prepočasi rešujemo in imamo še vedno mešanico starega in novega načina dela. Žal na organizacijskem področju nimamo dovolj znanja, pa tudi pripravljenosti za resne spremembe je v podjetju premalo. Manjka nam tudi strokovnega znanja za sodobno poslovanje in izobrazbeni nivo za zahtevne nove naloge je prenizek. Iz tega izhaja tudi prešibka samoiniciativnost, kar pomeni pomanjkanje kreativnosti za celo podjetje in vseh področjih. Preveč smo

(Dalje na 2. strani)

Obletnica šole

Med najmodernejšimi šolami

Naša šola — Srednja šola tehniških strok Franca Leskoška-Luke je 9. decembra praznovala že 42-letnico svojega obstoja. Dan šole je bil zasnovan povsem delovno in je združeval, kot je to že vrsto let v navadi, kulturni dan (učenci so si ogledali gledališko predstavo) z odprtim dnevom šole. Šola je na ta dan na široko odprla vrata svojim učilnic, kamor so bili povabljeni na ogled vsi, ki jih zanimajo programi te šole. Tako mlajšim osnovnošolcem, kot tudi njihovim staršem pa tudi drugim odraslim (šola ima vsako leto več oddelkov v Centru za izobraževanje odraslih) so bile ta dan odprte vse učilnice in laboratoriji, strokovni delavci šole pa so obiskovalcem predstavili življenje šole, pogoje izobraževanja in njeno sodobno opremljenost, saj sodi šola med najbolj sodobno opremljene šole te vrste v Sloveniji.

V zadnjem letu so na šoli uspeli narediti marsikaj, kar prispeva k boljšemu delu. Ravnatelj šole Mišo Palandačič pravi, da je bistvo politike šole, da stremi k dobri, čimboljši opremljenosti, takšni, s katero lahko učencem posredujejo čimveč potrebnega sodobnega znanja.

V teh svojih prizadevanjih so bili v zadnjem času nedvomno precej uspešni, saj so uspeli nabaviti univerzalni brusilni stroj s potrebnim orodjem, kar je predstavljalo kar precejšnjo investicijo, dopolnili so kabinet za osnove regulacije in krmiljenja ter dodatno — predvsem programsko opretili CNC učilnico. Prav v zadnjem času pa je bil nabavljen tudi novi računalnik in printer, s čemer so še dopolnili svojo računalniško opremo.

Vsaj kar se tiče računalniške in CNC tehnologije lahko zatrdimo, da je to izrazito sodobna oprema, na kar kaže kot posebno priznanje tudi povabilo na letošnji sejem računalniške tehnologije v Cankarjevem domu.

Tik pred samo obletnico pa je po dolgem času šola uspela tudi opremiti in urediti merilnico za strojništvo. Pouk se v njej že izvaja, čeprav opremljenost učilnice še ni popolna, ostalo opremo, ki je precej draga, pa bodo nabavili postopno, tako da se bo v bližnji prihodnosti lahko ta bistveni del pouka strojništva izvajal na šoli. Vsa specialna merjenja pa se bodo še naprej opravljala v tovarni, ki ima vso ustrezno opremo.

Postopno se opremlja tudi mehanški laboratorij (zaenkrat sta v njem dva stroja), vendar bo potrebno še nekaj časa in veliko denarja, da bo tudi ta ustrezno opremljen in usposobljen za polno uporabo.

V zadnjem letu so bile izvedene tudi nekatere prostorske preureditve, s katerimi naj bi prispevali k večji funkcionalnosti prostorov ter čimbolj tekočemu in nemotenemu učnemu procesu. Del teh prostorskih preureditev, ki se nanaša na selitev in združevanje pouka pod eno — šolsko streho, predstavlja selitev kabine za zdravstveno vzgojo iz internata v šolo, drugi del pa nova postavitev računalnice z osebni računalniki, simulatorji za CNC tehnologijo in vso ustrezno opremo. V načrtu pa imajo tudi funkcionalno povezavo računalnice s simulatorji za CNC tehnologijo z delavnico s CNC stroji, ki se nahaja pod računalnico. Takšna funkcionalna povezava bo omogočala, da bodo učenci lahko na strojih preverili to, kar so naredili v učilnicah na CNC simulatorjih.

Šoli je uspelo v zadnjem času tudi (delno) opremiti merilnico za strojništvo. Do popolne opremljenosti pa bo preteklo še nekaj časa, potrebno pa bo tudi še kar precej denarja. (Foto: t. š.)

Ob naštevaniu izboljšav in obogatitev šole pa tov. Palandačič ni pozabil poudariti, da vsega tega nikakor ne bi mogli narediti brez pomoči ustanovitelja — Litostroja. Seveda pa ob tem tudi sama šola ni bila pasivna. Čutili so potrebo, da tudi sami najdejo svoje rezerve — tako prostorske kot tudi druge. Čimveč so poizkušali narediti sami ter se obnašati čimbolj racionalno — vendar vedno s ciljem čim višje kvalitete.

Leto po štrajku

Ob obletnici šole pa ne moremo mimo tega, da se ne bi spomnili, kako je pred letom dni prišlo na šoli do izbruha nezadovoljstva med delavci šole ter do stavke. Kar nekaj časa je trajalo, preden je bil dosežen skupni dogovor o načinu reševanja problemov, ki so stavko povzročili, resno načeli odnose na šoli ter kar precej časa motili nemoteno delo. O tem, kako se stvari urejajo in kakšno je stanje po letu dni, smo se na kratko pomenili s tedanjim predsednikom stavkovnega odbora Edvardom Trdanom. Po njegovem prepričanju je v vmesnem času prišlo do postopnega izboljšanja stanja na šoli ter odpravljanja in urejanja pomanjkljivosti, katerim smo bili priče še pred letom dni. V glavnem je bilo ugodeno bistvenim zahtevam — na novo je bil postavljen koncept organizacije šole, narejena in sprejeta je bila mikroorganizacija ter urejeni akti, na katere so letele pripombe — pravilnik o nagajevanju, razvid in opis del in nalog zaposlenih, skratka vsi akti na nivoju šole.

Izboljšujejo se tudi odnosi na šoli, ki so jih razprtje in nasprotja, ki so se pojavljala med štrajkom, krepko razrahljala. Kot pomembne spremembe je navedel tudi dajanje večjega poudarka kvaliteti dela — veliko je dodatnega izobraževanja, boljšo kvaliteto dela pa omogoča tudi permanentno izpopolnjevanje opreme šole.

Veliko pa bi k boljšemu počutju ter zadovoljstvu, kot tudi k večji kvaliteti dela učiteljev prispevala predvsem ureditev stanja srednjega šolstva na republiškem nivoju. Učitelji predvsem pričakujejo, da se bo srednjemu šolstvu končno že priznalo mesto, ki mu pripada — nezadovoljstvo s položajem, ki je dano srednjemu šolstvu, je namreč tudi prišlo do izraza in je bilo eden izmed širših vzrokov za lanskega štrajka.

Ustreznejša umestitev srednjega šolstva z ustreznimi normativi za delo bi močno vplivala tudi na večjo kvaliteto in kreativnost dela, kot tudi na diferenciacijo med boljšimi in slabšimi učenci v oddelku, s tem pa tudi na končne rezultate.

Kot je dejal tovariš Trdan, lahko torej sodimo, da so se v minulem letu dni pričele urejati vse osnovne zahteve in želje po izboljšanju poslovanja in dela na šoli, kot je bilo dogovorjeno v okviru celotnega kolektiva. T.Š.

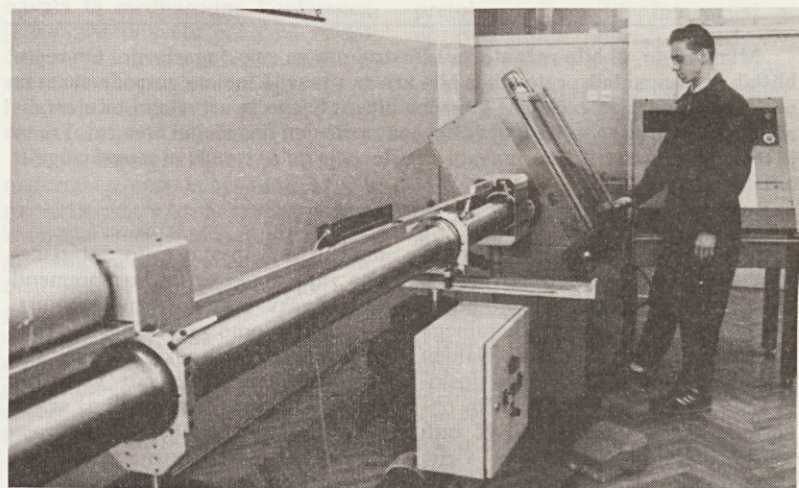
Da pa ob vsem tem ne bi mislili, da gre šoli vse kot po maslu, moramo, obletnici navkljub, ko se običajno raje kitimo z dosežki, opozoriti še na problem z vzdrževanjem samega objekta. Naša šola je po velikosti daleč nad prostorskimi normativi za srednje šole. Šola ima preko 13.000 m² uporabnih površin, za katere mora plačati tudi temu primeren visok zemljiški prispevek, ki pa ni od nikogar financiran. Družba za srednjim šolam že tako prizna le majhna materialna sredstva, kar je še bolj kritično pri šoli, kot je naša — strokovna šola z že tako dragimi programi.

Kljub vsemu ali pa upoštevaje to pa je šola dobro urejena in vzdrževana. S 1. septembrom je bil med šolo in Litostrojem tudi sklenjen dogovor o stalnem procentualnem znesku, ki ga podjetje mesečno namenja za dejavnost šole (9% dohodka šole), s tem pa se delavci šole čutijo še bolj zavezane, da v najboljši možni meri skrbijo zanj.

Pri iskanju družbenih sredstev za šolo pa so pogosti problemi in nerazumevanja ravno zaradi tega, ker je šola litostroj, saj kot pravi tovariš Palandačič: »... vsi pričakujejo, da bo za vse stvari poskrbel in tudi plačal Litostroj. Kot da se poleg vsega ostalega, kar nasprotuje takšnemu zmotnemu prepričanju ne bi v SŠTS šolalo tudi precej drugih učencev. Trudimo se, da bi družba spoznala to dejstvo in želimo čimmanj obremenjevati Litostroj, ki je šoli v dolgih letih njenega obstoja dal že veliko, zdaj pa

Računalnica z osebni računalniki ter simulatorji za CNC tehnologijo...

ki je že funkcionalno povezana z delavnico s CNC stroji. To učencem omogoča, da na pravih CNC strojih preverijo, kar so naredili na simulatorjih

za skupni cilj omogočiti čimboljše pogoje za delo in učenje vseh, ki se na šoli izobražujejo, tako redno kot tudi ob delu. (Interes za izobraževanje odraslih se je močno povečal, precej tudi po zaslugi boljše organizacije le-tega s strani Litostroja). Žal pa izgleda, da so programi, kot so nam zastavljeni, izredno osiromašili stroko, po novem zakonu se je povečal splošni del pri proizvodnih poklicih, kjer se pričakuje, da bo prišel iz šole že oblikovan delavec, kot nekdaj. Šola se zaveda, da v okviru predpisanega programa takega delavca pač ne more dati, vendar se poizkuša temu cilju čimbolj približati. Tako so na šoli letos za IV. stopnjo pripravili osnovni katalog znanj, s čemer so predvsem želeli učni program čimbolj razbremeniti nepotrebnih znanj.

Precejšen problem, ki se odraža pri splošnem uspehu šole, pa predstavljajo tudi prevelike ambicije učencev oziroma njihovih staršev. Kot primer naj navedemo, da se je v letošnjem šolskem letu za IV. stopnjo strojništva odločilo kar 79% učencev z zadostnim uspehom v osnovni šoli. Razumljiv je potem slab učni uspeh kot tudi osip učencev.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pogovor z generalnim direktorjem

bili vajeni delati po direktivah in navodilih, zato se tudi sedaj preveč bojimo sprejemati odgovornost, čeprav se le-ta navezuje na delovna mesta. Vse to moramo s stimulativnim načinom nagajevanja preseči, to pa bo pomenilo veliko večji razvoj in napredek za tovarno.

Motijo me tudi odnosi med ljudmi v tovarni in med deli tovarne, ko se vsak posebej zapira v svoje plotove in noče sodelovati. Takšna nesloženost nam ne bo prinesla uspehov. Res je, da se moramo dogovoriti za čiste račune med programi, skupna prizadevanja vseh pa morajo slediti tudi skupnim ciljem cele tovarne.

Vse skupaj pa ne pomeni, da nismo nepremostljive probleme. Doslej smo imeli togo organizacijo, kjer so ljudje točno vedeli, kaj morajo delati, pa kljub temu sistem ni funkcioniral. Zato moramo doseči, da bo novi sistem začel funkcionirati tako, kot želimo, in sproti reševati probleme ter iskati ustrezne rešitve. Nekatere ključne zahteve v organiziranju no-

Nasploh pa je iz leta v leto pridobiti učence, predvsem tiste z boljšim učenim uspehom. Predpogoj za to pa je predvsem dobra in sodobna oprema šole, kot tudi visoka kvaliteta celotne izvedbe učnega programa. Šola se tudi zaveda, da njen dober glas najboljše lahko širijo njihovi učenci s svojim znanjem in obvladovanjem sodobnih tehnologij. Zaradi tega so še posebej ponosni in podpirajo njihovo aktivnost navzven — sodelovanje na raznih srečanjih in tekmovanjih (o teh uspehih naše šole smo v časopisu že pisali).

Iz vsega, kar nam je povedal ravnatelj, je očitno, da si delavci naše šole prizadevajo za sodobno šolo, za napredek pri delu ter uvajanje modernih tehnologij, brez česar tako industrija, za katero izobražujejo, kot tudi šola ne moreta obstajati. Cilji šole so jasni: iz šole morajo priti čimboljši strokovnjaki, vsak na svojem področju in za svojo zahtevnost dela, k temu pa šola teži z vsemi svojimi novitetami, reorganizacijami in izboljšavami. Želijo in vztrajajo na tem, da bi bila Srednja šola tehniških strok Franca Leskoška-Luke dobra in še boljše strokovna šola, vsem notranjim in zunanjim težavam, s katerimi se vsi mi ne prestano spopadamo, navkljub.

t.š.

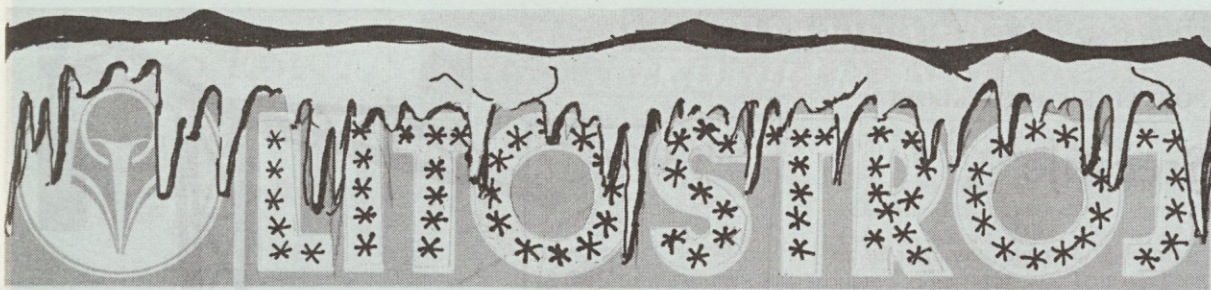
trajnih odnosov bo treba še definirati in močno izboljšati disciplino ter poostri odgovornost in sankcije. Skratka — doseči želimo, da bo vsako področje funkcioniralo na osnovi odgovornosti in iniciative pod kakršnimikoli pogoji. Kaže, da bomo morali biti pri vsem tem odločnejši, ker bomo le tako lahko učinkovito in sodobno poslovali.

Občasno začnejo po tovarni krožiti govorice o vašem odhodu. Je v tem kaj resnice?

Ne vem kaj je temu vzrok, saj z nobenimi pogovori nisem dal osnove takim govoricam. Žal je tudi to del upadanja občutka stabilnosti firme, proti čemu se že ves čas borim. Predvsem pa smatram, da moje delo tukaj še zdaleč ni končano. Rešiti se moramo sanacije in podjetju zagotoviti trden, stabilen in perspektiven razvoj.

Res pa je tudi, da ob prihodu nisem pričakoval takšnih težav, opiral pa sem se tudi na obljube za finančno in kadrovske pomoči. Stvari so se zasukale čisto drugače, nastopila je kriza, vendar nisem izgubil upanja, da nam bo uspelo. Kljub preteklim in prihodnjim težavam lahko rečem, da sem zmerni optimist in upam na najboljše!

M.M.

POSEBNA IZDAJA

Horoskop naše ljube tovarne

Vesoljni barometer nam bo v naslednjem letu kazal sončno in oblačno. Kot v minulem letu bomo tudi v prihodnjem morali pod različnimi vplivi uresničiti številne želje. Za Litostroj, ki je rojen v prvi dekadi, bo planet Uran še vedno usmerjevalec, ki bo vplival na naša prizadevanja po spoznavanju novega in na naše želje po reformah.

Od januarja do sredine maja bomo Litostrojčani zelo ustvarjalni, planet inspiracije Neptun pa bo nekoliko zamajal naša razmišljanja, ki temeljijo vedno le na razumu.

Jupiter bo od sredine maja do konca junija prispeval tudi k temu, da bomo to leto spremenili v eno najbolj ugodnih in najuspešnejših let v zadnjem času.

KAKŠNO BO ZA NAS LETO 1990

Sreča nas tudi v tem letu ne bo zapustila. Vse, česar se bomo lotili, nam bo uspelo. Lahko bomo začeli mnoga dela, ki nam bodo lepo šla od rok. Imeli bomo veliko poslovnih stikov s partnerji iz tujine, sklenili pa bomo tudi nekaj dragocenih prijateljstev. Zaslužili bomo zajeten kupček denarja, ki pa ga moramo pametno vložiti v kakšno nepremičnino. Tudi zdravje nam bo lepo služilo, ker zelo lepo skrbimo zase. Vseeno pa bodo le tu in tam manjše težave.

Tudi denarja bo dovolj — pa saj ga tudi zaslužimo! Delali smo precej, tako da je plačilo zaslužno.

Z veliko dela in dobrim delom si bomo zelo povečali svoj ugled in nas bodo povsod hvalili. Naša prihodnost je vse bolj svetla. Litostrojčani bomo živeli bogato družabno življenje, sreča pa nas bo spremljala na vsakem koraku.

VENERINO LETO

Po cikličnem kroženju astroloških letnih vladarjev bo drugo leto marca prevzela prevlado nad letom 1990 Venera. Doslej je vladal oven, ki ga po-

nazarjajo principi, sile, moči in energije, ki pa bodo počasi odstranjeni s principi Venere, ki ponazarjajo lepoto, usklajenost, prijateljstvo in srečo. Tako lahko upamo, da bo Venera utrla pot nekaterim predlogom iz naše bližnje zgodovine, o večjem razumevanju med narodi, o razorožitvi, o zblizevanju med Vzhodom in Zahodom, hkrati pa tudi bolj poudarila prijateljstvo med ljudmi.

Ni pa hudo vzpodbudna pozicija Jupitra, ki bo vse do avgusta 1990 še v znamenju Raka in zato v opoziciji s Saturnom, Uranom in Neptunom, to pa bo vplivalo na kritično situacijo predvsem v gospodarstvu in financah. Kritična situacija se bo ustavila že nekaj prej, svoj vrhunec pa bo dosegla

12. maja. Takrat lahko veliko izgubimo, sploh s špekulacijami, zato moramo računati z veliko previdnostjo. Začetek junija 1990 lahko prinese s seboj tudi velike finančne zmote in polome, na kar moramo biti v teh dneh še posebej pozorni.

Krizni časi bodo sredi avgusta mili, to pa bo prineslo nov zalet in novo uravnoteženje.

LETO KONJA

Tudi kitajski horoskop ni letošnjemu letu preveč naklonjen. Po tem horoskopu stopamo 27. januarja 1990 v leto Konja, ki bo trajalo do 14. februarja 1991.

Leto Konja ni dobro znamenje za leto 1990. Po kitajskih predstavah je to težko leto s številnimi spremembami in padci.

Računamo lahko z vznemirljivim, zanimivim in živahnim letom. V tem letu bodo številna srca našla skupno pot, še več pa bo tistih, ki se bodo razšla. V letu kovinskega Konja, vsaj tako zatrjujejo Kitajci, se bodo ljudje lotili velikih neumnosti. 1870, 1930 sta bili prav tako leti kovinskega Konja. Prva letnica kaže na ustanovitev prvega nemškega rajha, drugo pa na pripravo tretjega. In kakšne spremembe bo prineslo leto 1990?

SOCIALNA RUBRIKA

Kako preživeti

Dogaja se nam, da se vse pogosteje sprašujemo: kako preživeti mesec, kako »združiti« koncem s koncem? Problem je še hujši, če sta v Litostroju zaposlena oba zakonca in imata na primer dva otroka. Ker po izračunani košarici stroškov za slovenske potrebe višina obeh plač ne krije več vseh

potrebnih stroškov, smo se v uredništvu potrudili, da vam nakažemo nekaj možnosti za kolikor toliko dostojno preživetje:

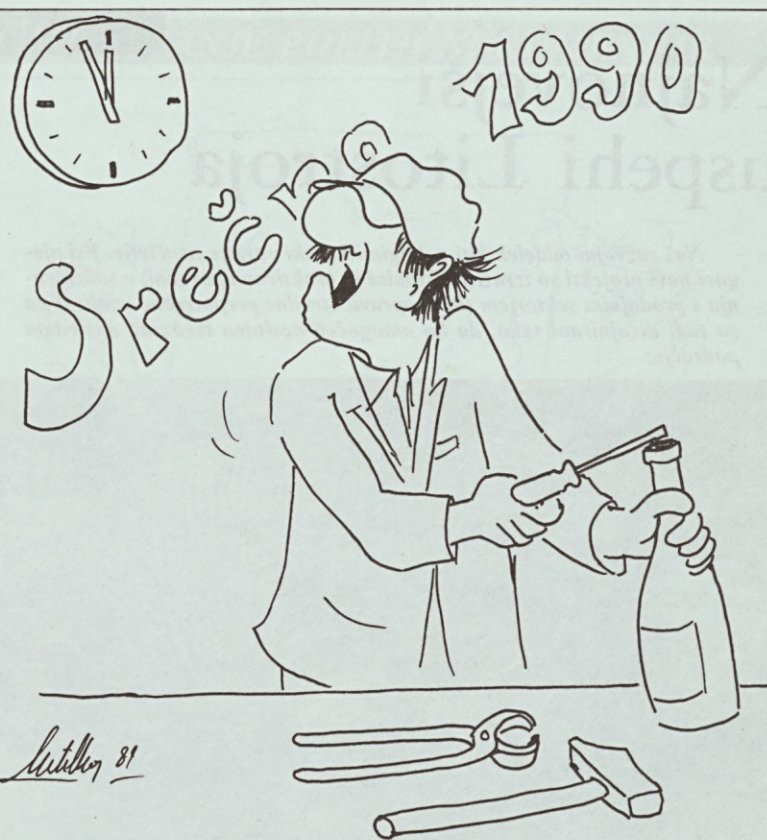
Vse se začne pri hrani. Litostroj vam nudi v ta namen kar nekaj predlogov. Prvi je, da ne malicate (kar je za linijo tudi bolj zdravo — in tudi dajali boste videz sodobnega, dinamičnega človeka), za bone pa si lahko mesečno nabavljate sir, šunko in salame. To je vsekakor koristno tudi za veljavo družine, če že dobite kakšne goste in jim želite pokazati svojo blaginjo. Nadalje se lahko z mesom oskrbite preko stalnih litostrojskih dobaviteljev Koke iz Varaždina in ABC Pomurke, ki vas bo založila tudi s svinjskim in govejim mesom. Zelo priporočljivo je imeti v te namene skrinjo ali vsaj bližnje sosede, ki jo imajo — in to ne preveč polno. Opozarjamo pa vas, da svoje meso prej stehtate!

Ozimmico v kozarcih nam nudi Eta — kot prej omenjeno meso — tudi to na obroke! Z ostalo ozimmico je sicer malo težje, še vedno pa se najdejo posamezni prodajalci, ki nam pred vhom v Litostroj ponujajo po konkurenčnih cenah jajca, ribe, banane, jabolka, krompir, zelje in podobno. Imamo pač srečo, da imamo tako tržno naravnane prodajalce, ki točno vedo, kam morajo priti.

Tudi za obleko in posteljnino nimamo kaj skrbeti. Vsake toliko časa nam jo ponujajo v avli restavracije vsaj na dva ali tri obroke. Tu se lahko (spet na obroke) kar solidno oblečemo, dobimo kaj za otroke in posteljno ter kuhinjsko perilo.

Torej oblečeni in siti smo skoraj že. Dobro bi bilo, ko bi se Litostroj spet kaj dogovoril s trgovinami, kot so Tkanina, Beko in Astra, da bi se lahko še obuli in nakupili potrebne aparate in stroje — zato naj to velja kot stalna pobuda.

Za zabavo na obroke skrbi naša

STALNI NASLOV

Optimistični uvodnik

Živijo! kako ste kaj? Vam je šlo tudi te dni vse po sreči? Saj ni, da bi človek negodoval, ko pa so časi še kar prijetni. Kaj nam je pa sploh hudega? Živimo v urejenem, civiliziranem svetu, zima nam s snegom priza naša, Božič smo sprejeli za nacionalni praznik in ga tudi odpraznovali tako kot se spodobi, po kavo in banane še vedno lahko skočimo v Avstrijo (ampak bolj vam priporočamo plačevanje v tujih valutah), na finančnem področju pa tudi še kar gre. Plače še vedno dobivamo vsakega petnajste ga v mesecu, to, da jih preračunavamo v nemške marke, pa je le znak našega civiliziranega odnosa o denarju nasploh in izraz naše želje, da bi se čim prej vključili v razviti svet Evrope. Vsekakor napredek, vreden pozornosti! Z inflacijo bomo tudi pometli — ni vrag, za novoletno darilo pa smo dobili malega konvertibilneža, ki smo ga že vzeli za svojega!

Sploh pa nas zdaj, ljubčki, čakajo sami lepi časi. Kmalu bo novo leto, ko se bomo ovili v svečane toalete, sedeli bomo ob obloženih mizah, z darili razvajali svoje otroke in ostale bližnje, malo bomo skočili na kakšne izlete in se, skratka, štiri dni skupaj božansko zabavali. Potem pa prijetno utrujeni prišli nazaj na delovna mesta, da si nabereemo novih moči!

In zaradi vsega tega — proč s skrbmi, saj nikoli ni tako slabo, da ne bi moglo biti še slabše! Le zakaj bi nas v prazničnem in božičnem decembru preganjale zle slutnje o gospodarstvu in politiki, ko zanje ni najmanjših razlogov. Zato vam ob koncu zadnjega letošnjega uvodnika želimo eno veliko srečno novo leto, prijeten božič in mnogo zabave. Drugo leto pa spet nasvidenje!

Vaša stalna uvodničarka

Dve litostrojski

Dnevnice

— Si slišal, da se je naš generalni vrnil iz Amerike prej kot je bilo zmenjeno?
— Ja kaj pa je to čudnega? Najbrž mu je zmanjkalo dnevnic!

Terenska

— Kako pa to, Tone, da si si na terenu pisal 25-urno prisotnost vsak dan?
— Zakaj pa ne, če sem prišel vsak dan eno uro prej kot Francelj, ki si je pisal 24 ur!

Neumnega ptiča tožba

Dnevnic je, dnevnic ni.
In krog se s tem zapira.
Roka, ki denar deli,
Enim da, drugim filozofira.
Ker bedak o tem molčiš,
Trpke se resnice učiš.
On, ki je vladar postal,
Red, pravico stran je dal.

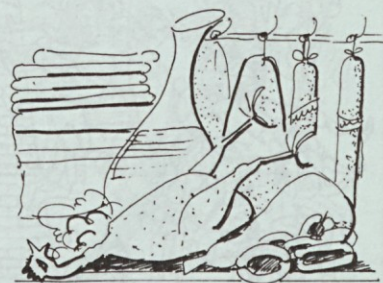
Lastovka

EKSKLUZIVNO ZA LITOSTROJ

Kolektivu Litostroja, ki je bil vedno avantgarda v boju za uresničitev naprednih idej, posebej voščim srečen božič!

Jože Smole — Božiček

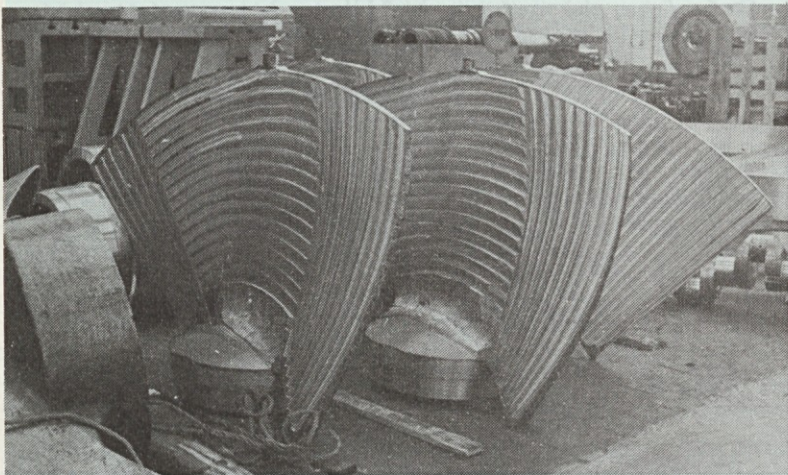
bilke — dvig denarja pri blagajni vzajemne pomoči!

To so dokaj konkretni napotki in želimo, da bi vam bili v pomoč. Avtomobilov sicer tako ne boste mogli kupovati, niti opremljati stanovanj ali jih celo kupovati, preživeli pa le boste. In to je naša prvenstvena želja!

Vaša socialna služba in sindikat

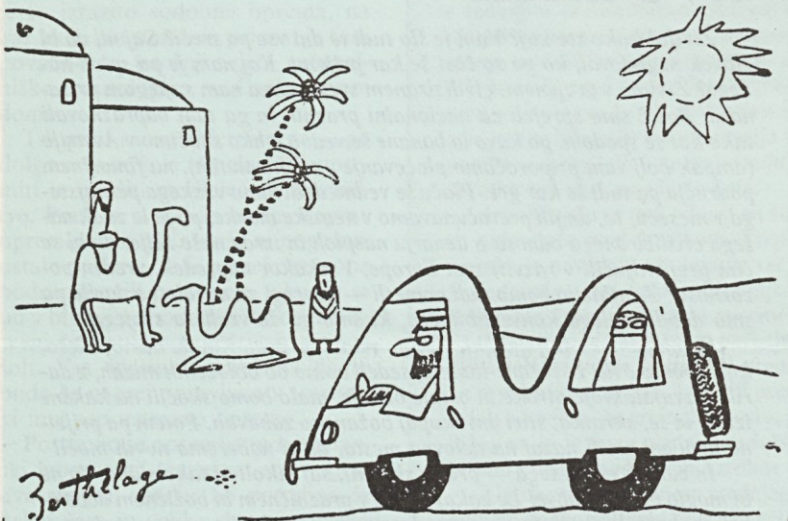
Najnovejši uspehi Litostroja

Naš razvojni oddelek hiti z dolgimi koraki v tretje tisočletje. Vsi njegovi novi projekti so izrazito aktualni in praktično uporabni, v sodelovanju s prodajnim sektorjem (ki je opravil številne prepotrebne analize) pa so tudi dizajnirani tako, da bo omogočen nesluten izvoz na naslednja področja:

Projekt št. 1: Japonska, Španija, Portugalska, kompletna Latinska Amerika (skratka, povsod tam, kjer so popularne pahljače), ni pa za zanemariti tudi tihomorskih otokov, kjer so v velikih časteh vsakršne školjkaste linije (eno

je naročil celo Jožef Školjč). V vezani trgovini (skupaj s kasetami lambade) bi bil to zelo primeren potrošni artikel, o čemer pa poslovna pogajanja šele potekajo (— in so potemtakem poslovna skrivnost).

Projekt št. 2: Naslednje transportno vozilo, ki je zadnji hit naše projektive in prodaje, se bo odlično obneslo na vseh muslimanskih področjih, za katera je znano, da se njihov vpliv nesluteno širi po

svetu. Med testno vožnjo je prestal vse najtežje preizkušnje (na sliki vidite prevoz ene od tašč). S tem dosežkom bomo kmalu takorekoč na konju (pardon — na kameli).

Projekt št. 3: Še izum za uporabo v docela specifičnih domačih razmerah — npr. ob prihodnjih obleganjih Ljubljane. Skica nazorno prikazuje delovanje našega novega izuma, ki je uspešna kom-

binacija žerjava, dvigala in magnet. Izum je bil ponujen v prednostni nakup naši policiji, ki ga je z navdušenjem že vključila v svoj anti-miting program.

POVRATEK V PRETEKLOST

Srečanje

Gospoda Strnada sem spoznal že predavnimi leti, pravzaprav kmalu po tem, ko sem se kot pripravnik zaposlil v tovarni. O njem so vsi govorili z velikim spoštovanjem, ki ga je očitno zaslužil, zahteval in tudi pričakoval. Vedno je bil bolj sloke, če ne celo suhe postave, v obleki s kravato, znan pa je bil tudi po svoji stisnjenosti.

Srečevala sva se redko, saj posebnih poslovnih vezi nisva imela. Ne vem sicer, kaj si je mislil o meni, vendar imam občutek, da mojega dela ni omalovaževal.

Dogodki so se razpletli tako, da so ga zaradi dokazane krivde mladodane vrgli iz tovarne in govorilo se je, da je propadel. Nekega dne pa sva se po naključju srečala na vlaku. Čeprav je bil oblečen v planinsko obleko in z nahrbtnikom, sem ga kljub razliki nekaj let takoj prepoznal. Očitno je tudi on mene.

»Ali lahko prisedem? Vidim, da je mesto poleg vas še prosto?« »Seveda, veseli me, da vas spet vidim!«

Njegov sijoči in spočit obraz je razodeval, da živi mirno in zadovoljno. Izražal je občutek sproščenosti in rahle, a prijetne utrujenosti.

»Zelo rad planinarim, čeprav se ne lotevam prav visokih vrhov. To me sprošča in mi daje potrebne moči in volje za vse delo, ki ga opravim med tednom.«

Ravno sem premišljeval, kako bi ga vprašal, kaj zdaj počne, je že nadaljeval.

»Ste še v tovarni? Slišal sem, da vam ne gre prav dobro in vam je odšlo veliko strokovnega in kvalificiranega kadra. Žal mi je, ko to slišim, kajti vaša tovarna je imela zares odlične možnosti, da se še bolj razvije v domačem in tujem merilu.«

V njegovem glasu ni bilo čutiti posmeha ali triumfa, le kanček zagrenjenosti, zato sem mu tudi po pravici odgovoril — čeprav sem bil tiste čase tudi sam na strani tistih, ki so ga obsojali. »Prav imate. Precej okrnjeni smo, a se trudimo, da bi izplavali. Precej dobrih idej spravljamo v življenje — na vseh koncih in krajih pa nam manjka sposobnih in prodornih ljudi. Sicer pa, kako živite vi?«

Tenko se je nasmehnil in počasi prekrižal prste na rokah. »Veste, ni mi hudega. Še vedno se ukvarjam s svojim strokovnim delom, ki me veseli in tudi publiciram dosti. Kljub temu, da živim v blaginji, me spremljajo sence preteklosti in obupen odnos pravovernih posameznikov, ki so se šli lov na čarovnice. Zakaj ljudje v svoji omejenosti raje dovolijo, da jim pogine krava, če bi tudi sosedova? Nisem zaradi tega zagrenjen, le žal mi je, da so se stvari zasukale na tak način.«

»Pa vas kdaj le zamika, da bi se vrnili?«

Spet se je rahlo nasmehnil in me skoraj šegavo pogledal. »Ali se vam zdi, da bi me sploh še marali? Se vam zdi, da so se časi že toliko spremenili, da danes ljudje mislijo drugače in jim gre za resničen razvoj tovarne? Se vam zdi, da je tovarna še preveč toga za revolucionarne in hitre preobrate? Predvsem pa, ali mislite, da je vsesplošnega lova na čarovnice že konec?«

Prispela sva do Ljubljane. Ta vprašanja pa so mi še dolgo odzvanjala v ušesih in še danes ne vem nanje pravega odgovora...

Projekt št. 4: Izum najširših prodajnih možnosti, takorekoč za slehernika. Kot ste lahko ugotovili po daljši slikovni analizi, gre za kombinacijo osebnega računalnika in žerjava. Služil bo gospodinjstvom in ostalim preživiteljem želim državljanom za izračunavanje do neba (in višje) rastočih življenjskih stroškov.

Lahko se pohvalimo, da smo ta izum prvi plasirali na svetovno tržišče in z njim prehiteli vse največje računalniške firme, ki so po najnovejših vesteh zaradi naše konkurence že tik pred bankrotom.

Administrativne pridobitve

Te dni smo v Litostroju prišli do pomembnih novosti v poslovanju in delu na sploh. Res se nanašajo le na administrativni kader, kar glede na proizvodnjo ni najbolj vzpodbudno, vendar moramo priznati, da po 35 letih tudi pisarne že potrebujejo novo opremo.

Vendar — govora ni o zamenjavi starih omar ali miz z novimi, temveč smo nabavili nove električne pisalne stroje. Ker smo velika tovarna, najbrž nismo bili preveč velikopotezni, če smo nabavili kar 15 novih električnih strojev!

Odločitev je bila dobro pretehtana. Nekaj naših vodilnih delavcev smo poslali na študijske obiske sejmov biro opreme, na nekaj sicer poslovnih obiskov drugih podjetij, kjer so si ob ostalih stvarih in pogovorih skrivoma lahko ogledali tudi delo na električnih pisalnih strojih, dva strokovnjaka pa smo poslali kot opazovalca tudi na administrativni tečaj. Tu so se lahko dokončno prepričali, da je pisanje na teh novih strojih resnično hitrejšo (ob ne preveliki porabi električne energije), da je delo za uslužbenke še vedno dovolj humano in da tudi priučitev k taki vrsti pisanja ni pretirano težka, oz. ji bodo naše administratorke kos — vsaj večina.

Svoje je rekla tudi služba varstva pri delu, ki zagotavlja, da je delo dokaj varno in za življenje nenevarno, opozorjeni so bili gasilci, ki so dobili tudi seznam kritičnih mest, kjer lahko izbruhnejo požari, zdravnik za preventivo dela pa je dejal, da je težavnost dela enaka ali celo malo manjša kot pri pisanju na navadnem stroju.

Torej: odločitev je bila vsestransko pretehtana, finančna služba pa je tudi izvrtala potrebna sredstva in omogočila Litostroju, da jih odplača z zelo ugodnim kratkoročnim posojilom.

Novih pridobitev se najbolj veselijo izbrane administratorke (ki so bile izbrane po posebnih kriterijih), čeprav se dela tudi nekoliko bojijo. Ker so možnosti stresa torej večje, bodo predlagane tudi za MPAO v Čatežu.

K sreči pa nam bo ostalo v Litostroju še veliko navadnih pisalnih strojev, ki so se v skoraj 40 letnem delu že izkazali s svojo kvaliteto, močno pa nam bodo dobrodošli tudi v primeru, če Litostroj ne bo mogel plačati elektrike za preteklo in polpreteklo obdobje.

Obdržali jih bomo vsaj še v naslednjem desetletnem obdobju, da se bodo dodobra amortizirali, pomenijo nam prihranke tudi na ostalih področjih, potem pa jih bomo skušali kot raritete prodati Tehničnemu muzeju v Bistri.

Naslednjič vas bomo seznanili z razmišljanji o nabavi novih telefonskih aparatov, ki delujejo na tipke, kot daljno vizijo bodočega razvoja (ki meji že na področje znanstvene fantastike) pa vam bomo skušali kaj več povedati o kalkulatorjih in pohodu računalništva.

Sektor za razvoj in nabavo

Primerek enega novonabavljenih električnih pisalnih strojev, ki bodo prinesli revolucionarne spremembe v naši administraciji

Množica dobrih, starih pisalnih strojev, ki bodo očitno še dolgo služili svojemu namenu v našem Litostroju

Živimo kot...

Živimo kot prasci
v kupu lastnega blata,
ne da bi se za to zmenili
in ga skidali pred vrata.

Živimo kot svinje
na veliki nogi,
na koncu meseca pa smo
režeži ubogi.

Živimo kot packi
in se smejimo
tistim, ki so,
a več ne živijo tako.

Analiza pesmi

Pesem »Živimo kot...« je na videz družbeno kritična, ampak samo na videz. Če podrobneje pogledamo, ugotovimo, da se avtorica, ko tolikokrat omenja svinje in ostale izpeljanke iz svinjine, hoče pravzaprav pohvaliti s svojo polno zamrzovalno skrinjo (najbrž so doma pred kratkim klali prašiča) in bi rada vzbujala zavist pri tistih bralcih poezije, ki si tega razkošja dandanes več ne morejo privoščiti, torej pri tistih, ki niso »režeži ubogi« samo »na koncu meseca« (tako kot avtorica), ampak kar ves mesec.

Iz pesmi govori tudi praktična življenjska izkušnja čistilno prekaljene gospodinje, ki kolegicam in sotrpinkam svetuje, naj se blata v stanovanju znebijo tako, da ga skidajo pred vrata. Zlata vreden nasvet, ni kaj — predstavljajte si potem stopnišča v blokhi!

Najbolj filozofsko globoka je zadnja kitica, kjer pesnica pripoveduje, kako se tisti, ki živijo kot packi, smejijo tistim, ki so packi, vendar ne živijo kot packi. To je sicer nekoliko prezahtevna formulacija za tiste bralce, ki so malo manj doma v dialektični filozofiji, vendar pa lahko vsakdo začuti intenzivnost avtoričinega gnevnega smeha, ki kot žlahtna gnojna aroma veje iz celotne pesmi.

Kratko, a nabito s svinjarijo!

O, Soriška planina

Prelepa Selška je dolina,
nad njo Soriška planina.
Ko na nje vrhove se vzpneš,
pod seboj krasen svet zazreš.

Kamor sega Ti pogled
najlepši imaš razgled.
Pod vršaki stoji Litostrojska koča,
kjer gasi se žeja vroča.

Turist, ...
tu se v miru odpočij,
in se lepoto planinskih naučij!

Vrisk ...
naj naznani,
da Te Litostrojska koča hrani.

Če Te Možic utruđi,
potem nikar ne zamudi
s cvičkom izprati grla
in z dobrotami,
ki jih nudi
Litostrojska koča vrla.

Pazi, dragi, dnevi so ti šteti

LITERARNA DELA TRAJNIH VREDNOT

Analiza pesmi

Takoj vidimo, da spada pesem »O, Soriška planina« med ode. Oda je vzvišena, slavnolirska pesem. Avtor se v svojem neponarejenem navdušenju s težavo odloča, kaj bi bolj slavil: ali Soriško planino in njene lepote ali Litostrojsko kočo in njene dobrote. Medtem ko mu gre posel pri naštevanju lepote prve kar dobro od rok (vrhovi, razgled, krasen svet), najde pri dobrotah druge le kiseli cviček (kisle obraze planinskih obiskovalcev, ko vidijo cene, je iz previdnosti izpustil, da ne kvarijo umetniškega vtisa).

Avtor se v naslovu z vzklikom »O« obrača direktno na Soriško planino, ker pa mu leta očitno ne odgovori, se pesnik v nadaljevanju obrača na potencialnega turista. Ob nagovoru »turist« je zelo premišljeno pustil tri pikice, kar je namenjeno umetniškemu sodelovanju bralca, ki si lahko te tri pikice izpopolni v skladu z lastno izkušnjo (primeri: razočarani, opetnajstni, oropani). Tri pikice je pesnik postavil tudi za vriskom, ki naj bi ga zajodljal turist, potem ko se je nahanil v Litostrojski koči. Tudi tu je vse prepuščeno bralčevi lastni ustvarjalnosti, ki lahko nesluteno razširi meje žanra (celo tja do pornografije, v kolikor bi ušla bralcu med vriskom kakšna prav mastna kletvica).

V zadnji kitici je turistu namenjen še praktičen nasvet, da si mora po hranjenju v koči dobro izprati grlo oz. ga dezinficirati s cvičkom.

Za zaokrožen umetniški vtis in piko na i manjka pesmi samo še naslednja kitica:

Če nisi oropal banke ali poneveril članarine,
o, turist, ne rini gor do Soriške planine!

P.S.: Glede na odnos do resničnosti pa spada analizirana pesem še najbolj v znanstveno fantastiko.

JAZ IN MOJ SKRITI JAZ

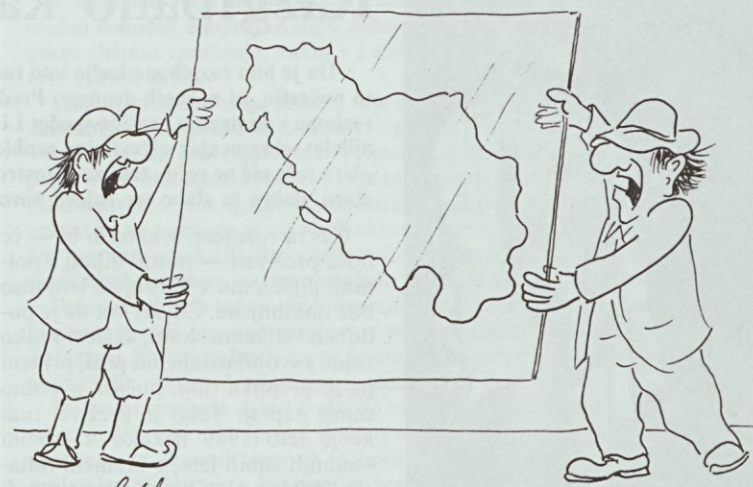
Jaz je jaz, ki me spremlja že od začetka življenja in me bo spremljal tja do konca, ki pa zanj še ne vem.

Jaz in jaz hodiva skupaj v šolo, skupaj razmišljava, si skupaj izmišljujemo laži, nagajava, se resno obnašava. Kadar sva vprašana, si pomagava ali pa tudi ne, to je odvisno od najinega učenja, razmišljanja in tudi hrane. Jaz je jaz, kadar gre spat takrat, kadar grem jaz, vstane ob isti uri in prepeva takrat, kadar prepevam tudi jaz. Jaz je tisti jaz, ki mi venomer nekaj prišepetava, kadar spim ali pa kadar se učim. Venomer mi nekaj prigovarja, če sem pozen ali pa lačen, zmeraj mi pove, kdaj morava jesti ali piti. Jaz mi uravnava telesno temperaturo, zdravje, dobro ali slabo razpoloženje, me sili ven, kadar je grdo vreme, in tečnari, če se hočem zaljubiti v kakšno dekle. Najraje pa z jazem letiva po zraku, pa naj bo to v sanjah ali pa tudi v letalu. Seveda skupaj sestavljava letalske modele ter jih vodiva po zraku. Velikokrat se z jazom ne ujava tako dobro, pa vendar zmaga jaz, moj jaz, tisti drugi jaz pa je poražen, tako da me mori v sanjah in straši v strašni noči, kjer ni nobene svetlobe. Včasih pa je ta jaz tudi boljši od mene, saj zna več od mene in je tudi mnogo bolj izkušen, saj kdaj pa kdaj reče tudi kakšno pametno. Jaz je vedno lepo urejen in se zmeraj hvali pred mano, tako da moram kar počiti in takrat lahko razmišljam, toda ne z jazem. Tako mi od same zavisti in jeze, ker ne sme sodelovati pri razmišljanju, večkrat zagode.

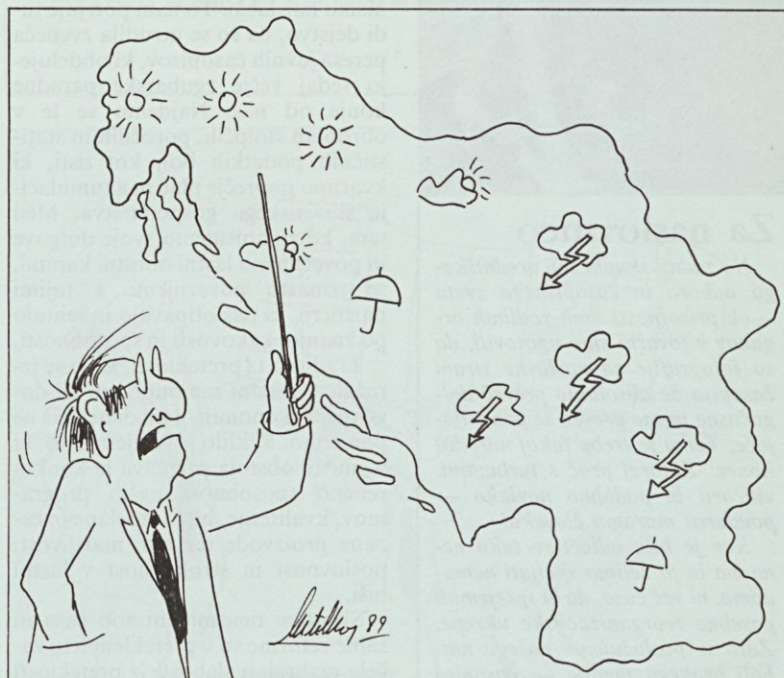
Tako se vedno zgodi kaj novega, toda jaz in jaz tega nikomur ne poveva, samo grdo se drživa. Sedaj pa sva postala že preveč utrujena, saj ne moreva več zbrano razmišljati, ker se morava odpočiti in se pripraviti na nove dogodivščine, ki se lahko zgodijo vsak trenutek.

Gašper Finžgar, l.c. SŠTS

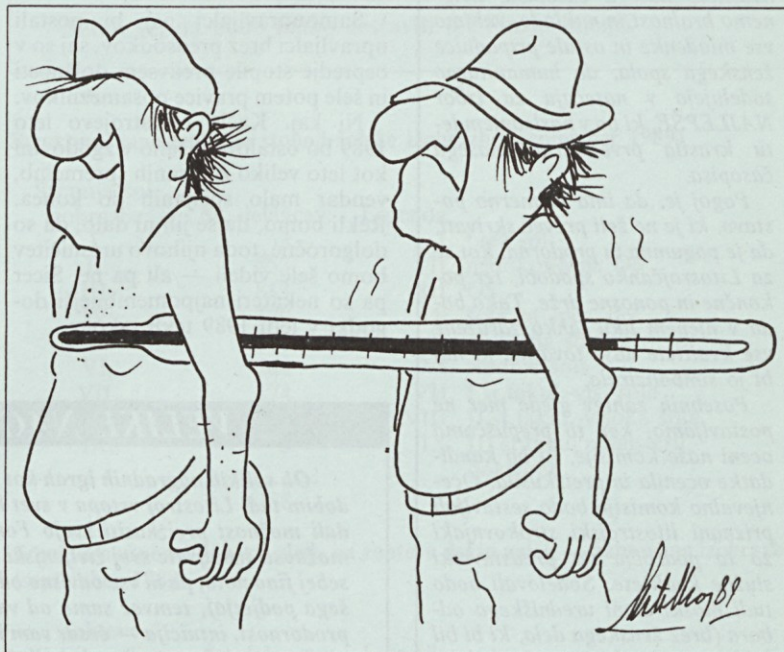
NOTRANJE POLITIČNI KOMENTAR

Steklarji

... dočim se na severozahodu še vedno vedejo separatistično...

Nezaželjen mnogoboj

Pozor — ženska nevarnost!

V Litostroju se na vseh področjih pohvalimo, da se zaenkrat uspešno borimo proti nadležni emancipaciji žensk (s tem v zvezi bi lahko navedli kar nekaj uspehov pri zatiranju: npr. mizerna nadomestila za porodniške in bolniške izostanke zaradi nege otroka, ali pa to, kako prebrisan je urejeno, da so vodilni položaji delavkam približno tako nedosegljivi kot Everest). Žal pa na kulturnem področju od zunaj prodirajo k nam izrazito kvarni vplivi, ki po nepotrebnem izpostavljajo nevarnost duše naših doslej tako poslušnih čebelic. Ti vplivi bi morebiti celo lahko zavajali sodelavke h kakšni glasnosti ali, bogne daj, upornosti! Dokaz? Kar pogledamo si naslove prireditev, ki nam jih ponuja in organizira kulturna komisija.

Že lani se je teh naslovnih ženskih vlog nabralo kar za lepo zbirko: UKROČENA TRMOGLAVKA, LEPA BRENA, MIKLOVA ZALA, TRAVIATA, GISELLE, CARMEN, ANA MONRO in njena PREDVOJNA STRIPTIZETA, vendar to še ni bilo tako alarmantno, saj so jim moške naslovne vloge vsaj kolikor toliko zasoplo sledile (BORIS GONDUNOV, ZDRAVNIK PO SILI, MEDVED PU). Čeprav bi lahko pozorni gledalci že takrat zaznali, da so moški takorekoč odpisani, kar nakazuje npr. naslov BLAGI POKOJNIK, DRAGI MOŽJE. Letos pa je sploh še hujše. Prišlo je do prave kulminacije naslovnih ženskih vlog. Pogledamo seznam predstav s programa, pa se kar vrstijo: PREMETENO DEKLE, PREMETENE GOSPE, GOSPA MINISTRICA, DAMA S KAMELIAMI, ŠEHEREZADA, JOAN BAEZ, MARIJA STUART, PESNIKOVA ŽENA, KOREJSKA DEKLICA SHIM CHONG, MODRI ANGEL, DAMA IZ MAXIMA, VESELA VDOVA in ŽOGICA NOGICA, gospel musical pa je imel naslov MAMA, JAZ BI RAD PEL (in ne mogoče ATA, RAD BI KADIL). Te dame in gospe so se kar pretirano razmahnile (mar bi kulturna komisija segla raje po Genetovih SLUŽKINJAH!), še celo ena ministrica je zraven pa dve vladarici (MARIJA STUART in ŠEHEREZADA), vseeno pa višek prefinjene zlobe predstavljata naslova PESNIKOVA ŽENA PRIHAJA (kjer je pesnik, moški, degradiran v prilastek!) in VESELA VDOVA (kar je sploh še hujši udarec kot BLAGI POKOJNIK, saj je moški dokončno odpisan, pokopan in celo niti ne objokovan!).

Moško čast so letos reševali le DUNAJSKI POJOČI DEČKI (pa še to so kvečjemu bodoči moški) in OTELLO, ki je bil ob vsej tej ženski emancipaciji resnično upravičeno ljubosumen in ogorčen ter ni čudno, oziroma je celo kar pravično, da je svoj bes stresel nad izzivalko Desdemono.

Vsaj ta je dobila, kar je zaslužila! Tako.

Apeliramo na kulturno komisijo, da se mora zaradi moške ogroženosti razmerje v naslovih prireditev korenito spremeniti, sicer bodo sledile sankcije (glej primer OTELLO!).

NATEČAJ

Za naslovnico

Na zadnji skupni seji uredniškega odbora in časopisnega sveta — ob prisotnosti vseh vodilnih organov v tovarni smo ugotovili, da so fotografije za naslovne strani časopisa že absolutno preveč dolgočasne in vse preveč se ponavljajoče. Temu je treba takoj narediti konec! Zatorej proč s turbinami, viličarji in podobno navlako — poudariti moramo človeka!

Ker je bila odločitev tako nenadna in jo želimo speljati nemudoma, ni več časa, da bi sprejemali posebne reorganizacijske ukrepe. Zato se poslužujemo našega najbolj branega medija — časopisa Litostroj in objavljamo naslednji natečaj:

V izključni želji, da izboljšamo kvaliteto našega časopisa, dvignemo bralnost in naklado, vabimo vse mladenke in ostale pripadnice ženskega spola, da humanitarno sodelujejo v natečaju za izbor NAJLEPŠE, ki bo v naslednjem letu krasila prve strani našega časopisa.

Pogoj je, da ima primerno postavbo, ki je ne želi preveč skrivati, da je pogumna in prodorna, kot se za Litostrojčanko spodobi, ter dokončne in ponosne drže. Tako bodo v njenem liku lahko združene vse kvalitete naše tovarne, ki naj bi jo simbolizirala.

Posebni zahtev glede mer ne postavljamo, ker to prepuščamo oceni naše komisije, ki bo kandidatke ocenila in preizkusila. Ocenjevalno komisijo bodo sestavljali priznani litostrojski strokovnjaki za ta področja ter predstavniki službe kvalitete. Sodelovali bodo tudi moški člani uredniškega odbora (brez ženskega dela, ki bi bil lahko pristranski) s predsednikom in odgovornim urednikom. K sodelovanju bomo povabili tudi generalnega direktorja, kajti to je področje, ki terja pretehtane odločitve. Zato tudi upravičeno pričakujemo, da si bo lahko odrgal nekaj neprecenljivega časa. Dolžina natečaja je odvisna od sodelovanja kandidatke. Če jih bo dovolj, bo natečaj odprt do konca januarja, drugače pa vse dokler bodo prihajale ponudbe.

Kandidirate lahko s svojo fotografijo cele postave oz. telesa v barvni izvedbi in s priporočili poznavalcev. Pričakujemo številan odziv, za vzpodbudo in ideje pa objavljamo priloženo fotografijo!

ČRNA KRONIKA

Razgibano kačje leto 1989

Da je bilo razgibano kačje leto tudi za Litostroj v znamenju borbe in boja s to pošastjo, ni nobenih dvomov. Pred dvainštiridesetimi leti, po kitajskem horoskopu v znamenju prašiča spočet Litostroj je danes postal subjekt zrelih srednjih let, obremenjen s številnimi problemi in težavami. Sicer pa znani ljudski rek »Ura teče nič ne reče« tudi za Litostroj pomeni, da čas neusmiljeno razkroja vse staro, dobro in slabo ter rojeva novo.

Čas in razmere, v katerih bi — če hoče preživeti — moral dihati s polnimi pljuči, mu v letošnjem letu niso bile naklonjene. Zdi se, kot da je podoben velikemu slonu, ki sicer redko zaide s svojih ustaljenih poti, pri tem pa se premika tiho, počasi, a vedno samo naprej. Tako je preživel tudi kačje leto 1989 nekako v sredini »sedmih suhih let«, z bremenom inflacije, dolgov, slabih plačnikov in tudi nekaterih svetlih točk, ki kažejo na možnost preživetja. Ob naših skromnih, pa vendarle nekajkratnih rezultatih dela nam je v tolažbo to, da nismo najslabši. To nam potrjuje tudi dejstvo, da so se utrudila zveneča peresa javnih časopisov, ki obdelujejo sedaj večje zgubarske paradne konje od nas. Najdemo se le v obrobni stolpcih, poročilih in statističnih podatkih bolj kot tisti, ki kvarimo poprečje plač in akumulacije slovenskega gospodarstva. Med tem, ko zmanjšujemo svoje dolgove in povečujemo lastni obratni kapital, se trmasto povezujemo s tujimi partnerji, ki nas otipavajo in tehtajo po znanju, kakovosti in sposobnosti.

Tradicije iz preteklosti, ki so se izražale v totalni samoupravni ali dogovorni ekonomiji, nam danes nič ne pomenijo. Vzklilo je podjetništvo, ki v smislu obstoja priznava le konkurenčno sposobnost naših programov, kvalitetne, hitro izdelane in cenene proizvode ter red, marljivost, poslovnost in strokovnost v lastni hiši.

Skratka: neusmiljeni zob časa in same reforme so v preteklem letu začele razkrajati slabosti iz preteklosti in nas postavljati na realna tla. Postali naj bi družbeno podjetje podjetnikov, managerjev, strokovnjakov in dobrih delavcev.

Samoupravljalci naj bi postali upravljalci brez predsodkov, saj so v ospredje stopile predvsem posameznikov. In šele potem pravice posameznikov.

Ni kaj. Kačje Litostrojstvo leto 1989 bo ostalo zapisano v zgodovini kot leto veliko zapisanih sprememb, vendar malo speljanih do konca. Rekli bomo, da se jih ni dalo, da so dolgoročne, toda njihovo uresničitev bomo šele videli — ali pa ne. Sicer pa so nekateri najpomembnejši dogodki v letu 1989 tekli takole:

Januarja smo si oddahnili in pretegovali od decembrskih naporov preteklega leta. Spraševali smo se, kako bomo gospodarili v naslednjem letu. Skoraj vse je bilo neznanka, edina svetla točka je bila reorganizacija v podjetju in pokopavanje tozdov. Spraševali smo se, kaj naj bi od reforme in reorganizacije imeli ljudje, vendar je megljeni januar tudi tu natrosil veliko megle. Spodbujevalci inovacij pa so nas še zadnjikrat opozorili, da brez inovacij tudi v Litostroju ne gre več.

Februar je bil živahnejši v znamenju slogana »naš ZA za boljši Litostroj«. Na referendumu smo namreč z večino sprejeli nov statut podjetja s predpostavko, da je to naš prvi korak v podjetništvo. Podkrepili smo ga z dejstvom, da živimo v času splošnega prilagajanja tržni ekonomiji ter večje odprtosti domači in tuji konkurenci, kar terja tudi od Litostroja večjo učinkovitost, prilagodljivost ter razvojno in tržno prodornost. Naj povemo še, da so profesorji in učitelji teoretičnega pouka naše šole v februarju po treh mesecih vendarle nehali štrajkati. Pri tem ni nihče nič pridobil ali zgubil, razen učencev, ki so se veselili prostih ur.

V marcu smo se lotili konkretne fizične reorganizacije, ki je že prvi dan navrgla nova imena novih organizacijskih enot. Bilo jih je nekaj več kot tozdov, s predznakom, da gre za enotno podjetje, z enotno razvojno strategijo, finančno in komercialno politiko, enotnim informacijskim sistemom ter kadrovsko in socialno politiko. Da smo poleg reorganizacije ta mesec tudi kaj pametnega naredili, so nam predstavili razvojne in proizvodne dosežke proizvodnje preoblikovalne opreme, ki pa je ob reorganizaciji spremenila le ime, iz tozda je zares postal podjetniški program. Tudi prva turbina HE Dubrava se je v naš ponos zavrtela ta mesec. Sicer pa smo marca dokončno izračunali pozitivno ničlo za preteklo leto. Tudi to je bilo nekaj, saj smo vendarle preživeli.

Aprila nas je obiskal Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, kandidat za člana predsedstva države. Obljubil nam je pomoč pri sanaciji in pri sodelovanju s tujimi partnerji. Magister Peter Vogrič, dipl. ing. pa je prejel Kidričevo nagrado za življenjsko delo za izume, tehnične izboljšave in razvoj proizvodnje preoblikovalne opreme v Litostroju. Ob koncu meseca, ko se je že približal praznik

ŠPORT

A zakaj sem tako vesel? Ja, kako ne bi bil, ko pa že od pol leta igram tenis na travnatih površinah litostrojkega teniškega igrišča, ha, ha... (Vam še zaupam, kje mi zobe popravljajo?)

dela, pa smo svečano odprli nov obrat peskarne, ki pa še danes trdno stoji.

Za maj smo zapisali, da je bil bolj poprečen kot dober. Novi programi, dejavnosti in sektorji podjetja so se obrnili vase in začeli pripravljati vsak svojo mikroorganizacijo, kar ni bila lahka naloga, saj je do danes še niso vsi naredili. Nekaj pa se je le zgodilo v lepem maju: izvolili smo nove organe upravljanja, resno in zavzeto. Sicer pa se je v maju začela prebujati narava in ljudje, zato so plače nekoliko poskočile, vendar inflacije niso ulovile. Zadnji dan maja je bil na prvi seji novega delavskega sveta izvoljen nov brkati predsednik delavskega sveta Franc Krajnc, ki je potem ustoličil še vse ostale vodilne in vodstvene vršilce dolžnosti.

Junija bi se morali pokazati že prvi rezultati reorganizacije, a se še niso, saj še nismo bili dokončno registrirani kot podjetje. Spraševali smo se, kako naprej, ko se je nabralo toliko izvedbenih nalog reorganizacije. Vsevpred smo še vedno delili prostore, stole, stroje in telefonske aparate. Reorganizacijske komisije so delale ure in nadure, pa vendar nič naredile, zato smo raje prisluhnili lepi pesmi pevskega zbora, ki nam je zapel ob svoji petnajstletnici. Sploh je bil junij bolj v znamenju pristočasnih dejavnosti športnikov, gasilcev, kulturnikov, mladincev, učencev in civilne zaštite. Upokojili smo med drugimi generalovo tajnico Janjo in zvedeli, da prva turbina HE Stratos v Grčiji že obratuje.

Julij — čas dopustov, se je začel in končal brez mnogih, ki so zasluženo počivali doma, na morju ali v planinah. olenjci, Štajerci, Notranjci in Gorenjci

so prvič pokosili travnike. Planerji in ekonomisti, ki so vztrajali v tovarni, pa so zračnili polletne rezultate poslovanja, ki so bili živahno rdeči. Povedali so, da je bilo poslovanje v prvem polletju razburkano, polno negotovosti in notranjih in zunanjih sprememb, katerim se nismo mogli hitro prilagoditi.

V avgustu smo še vedno z zaskrbljenostjo tehtali naše polletne rezultate gospodarjenja. Analize so namreč pokazale, da je naš položaj resen in zaskrbljujoč. Začelo se je stiskanje in varčevanje na vseh koncih in krajih. Nabralo se je veliko narejenega in neprodanega, še posebno za ruski trg, kar je blokiralo naše račune, nabave materiala in povzročilo pravi preplah. Delavski svet podjetja je zaradi tega zahteval ukrepe za izpolnjevanje plana do konca leta.

September je bil bolj živahen. Začeli smo ga z jubilejem in podelitvijo jubilejnih nagrad in priznanj. Po skoraj dvajsetih letih smo ponovno stopili na egiptovski tržič s podpisom pogodbe o izdelavi črpalk za milijon dolarjev. V Cankarjevem domu pa so se na našo pobudo zbrali strokovnjaki celega sveta na »HERF 89« in obravnavali »bum-bum« tehnologijo. Sindikat je z zaskrbljenostjo obravnaval naše gospodarjenje in v skladu s preobrazbo začrtal svojo bodočo vlogo v podjetju.

Najbolj neopazen mesec je bil oktober, občutek imamo, kot da se ni dogajalo nič. V uredništvu smo občutili splošno pomanjkanje vseh vrst informacij, zato smo pisali o problemu razdeljevanja malic, športnih in planinskih aktivnostih in drugih obrobnihih zadevah. Nekaj resnega se je zgodilo le v proizvodnji dizelskih motorjev, kjer so začeli pridno sestavljati in preizkušati večje agregate. Ob koncu mirnega in brezskrbnega oktobra pa so nas pretresli novi ukrepi vodstva za boljše gospodarjenje. Natanko 59 ukrepov, ki naj bi spremenili utečeno življenje in navade, nas je postavilo pred dejstvo, da moramo v podjetju vendarle pametno, zavzeto in pridno delati.

Novembra je marsikaj zavrelo. To smo tudi pričakovali. Resneje so začeli delovati sprejeti ukrepi. Oglasi se sindikat, ki terja rezultate gospodarjenja in učinke reorganizacije. Novinarji so v časopisu kritično obdelali prodajo, izvajanje nekaterih ukrepov, pravno službo, pomanjkanje dela v nekaterih programih in splošno zapiranje informacij za objavo v časopisu. Bilo je veliko različnih reakcij na kritične prispevke, pa vendar so prizadeti soglašali z dejstvom, da je bila kritika konstruktivna in dobronamerna.

December je bil v znamenju samoupravljanja, saj se je kar nekajkrat sestel delavski svet podjetja. Razpravljali je o zahtevah sindikata, sprejel pravilnike o izobraževanju, kakovosti in inovacijah, sprejel sklepe o pristopu k delniško organiziranim bankam in pristal na drugačno organiziranost SOZD-a ZPS. Sicer pa je december vedno tudi v znamenju priprave na novo, prihajajoče leto. Pripravljajo se plani, analize in programi itd. Največ dela je imela odprema proizvodov, saj so vsi programi želeli nadoknaditi zamujeno. Planerji so predvideli magično številko decembrske realizacije za 13 milijonov dolarjev, kar naj bi pomenilo, da bi leto 1989 vendarle pozitivno zaključili. Kako bo v resnici, pa bomo še videli!

Mali nočni kronik

VELIKE NAGRADNE IGRE

Ob velikih nagradnih igrah kot so 3x3, pa Super 3x3, pa Podarim — dobim tudi Litostroj vstopa v svet hazardnih iger. Ne le zato, da bi vam dali možnost preizkusiti svojo Fortunio, temveč, da si, dragi moji, po možnosti izboljšate svoj življenjski standard. Kar pa daje tem igram posebej fino noto, pa ni vse odvisno od vaše srečne zvezde (za razliko od našega podjetja), temveč samo od vaših osebnih kvalit, kot so bistrost, prodornost, intuicija — česar vam kot Litostrojčanom gotovo ne manjka ... O nagradah namreč ne bo odločal žreb, temveč znanstveno preverljiva natančnost rezultatov.

In ker vsi naši aduti temeljijo prav na osebnosti litostrojkega človeka in delavca, nam in našemu rangu pa so primerne tudi glavne nagrade, poudarjamo, da lahko v nagradnih igrah sodelujejo samo Litostrojčani! Ostali bodo žal prikrajšani — žal pa je to cena ekskluzivnosti.

In v čem se lahko preizkusite:

PRVA NALOGA: PREROKOVANJE IZ KART

Vprašanje za vas, dragi bralci, se glasi:

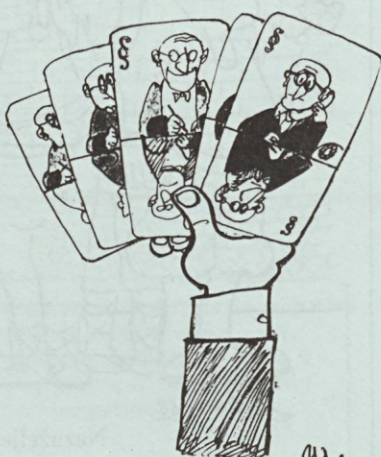
Kaj nam bo (ali nam je že) prinesla reorganizacija?

Navodilo: Opozarjamo vas, da kot vir informacij niso bistvene karte, lahko je tudi kava, steklena krogla ali ostali magični pripomočki, lahko pa (če ste nadpovprečno sposobni) odgovorite na vprašanje tudi docela brez pripomočkov!

(P.S. Ne pustite si sugerirati od zgornje, nesramno podtikajoče ilustracije, temveč razmišljajte z lastno glavo!)

DRUGA NALOGA: POME-RIMO SE Z INFLACIJO

Kdo se bo najbolj približal točnemu rezultatu o procentualni ra-

Naša kadrovska struktura je rezultat dolgoletne kadrovske politike

Slabo, slabo

To, da litostrojska kadrovska struktura ni takšna, da bi se z njo lahko trkali po prsih, smo namigovali že v prejšnji številki časopisa. Zle slutnje je vzbujal tudi eden izmed znanih 59 oktobrskih ukrepov za boljše gospodarjenje, ki je kadrovske službi narekoval: »Izdelati je potrebno primerjalne analize med potrebno in dejansko kadrovsko strukturo po strokovni usposobljenosti za vsa delovna mesta v vseh organizacijskih enotah, kot osnovo za kadrovske prenovne v podjetju.«

Analiza in njeni rezultati, s katerimi vas seznanjamo, je narejena na osnovi septembrskih podatkov naše statistike, ki so (žal) resnični. S to kratko analizo tudi dopolnjujemo prispevek v prejšnji številki (o prodaji). Analiza stanja v celotnem podjetju dejansko korigira prejšnje, vendar le v tem, da kadrovska struktura prodaje še zdaleč ni najslabša v Litostroju, kar pa je žal kaj klavrna tolažba. V tej precej poljudno spisani analizi, v kateri smo se poizkušali izogniti preveliki količini številčnih podatkov, pa čeprav na račun natančnosti, je izpostavljena primerjava med dejansko izobrazbo zaposlenih ter med zahtevano — tisto, ki bi jo po razvidu del in nalog delavci morali imeti.

Da v nadaljevanju ne bi doživljali pretiranih presenečenj, naj začnem s podatkom, ki mora dodobra pretresti vsakogar, ki se zaveda, da prav počasi vstopamo v 21. stoletje in da so že zdaj takšni časi, da lahko preživijo (kaj šele uspevajo) le najboljše strokovno usposobljeni. Med 4188, kolikor nas je bilo septembra zaposlenih v Litostroju, je bila kar petina (856) delavcev brez dokončane osnovne šole — s tako nizko izobrazbo bi (po razvidu del in nalog) potrebovali le 130 delavcev. Preveč (352) imamo tudi delavcev le s končano osnovno šolo in 559 delavcev s poklicno šolo. V tem spodnjem delu nam za idealno kadrovske zaposlebo primanjkuje le delavcev s končano šolo za specializirane delavce (1092). V celoti bi v spodnjem delu izobrazbene strukture (brez šol, nedokončana OŠ, OŠ, šola za specializirane delavce, poklicna šola) glede na zahteve delovnega procesa, kot so bile pred leti

navedene v razvidu, potrebovali le 2664 delavcev, zaposlujejo na 3109 delavcev s tovrstno izobrazbo, torej skoraj petsto preveč, ti pa seveda niso odveč, saj smo jih postopno z leti in s pomočjo institucije z delom pridobljene izobrazbe predstavljali na delovna mesta, ki zahtevajo (vsaj za eno stopnjo) višjo izobrazbo. V tem zgornjem delu (srednja, višja, visoka šola, magisterij oziroma doktorat) glede na zahtevano izobrazbo primanjkuje ravno toliko delavcev.

Razkoraki med dejansko in zahtevano izobrazbo so torej precejšnji tudi v tem zgornjem delu naše kadrovske strukture. Delo, za katero je zahtevana visoka šola, opravlja 380 delavcev, dejansko pa zaposlujejo le 156 delavcev s takšno stopnjo izobrazbe. Nič kaj boljše ni z višjo šolo, saj takšna dela opravlja 367 delavcev, imamo pa le 174 delavcev z ustrežno izobrazbo. Svetli izjemi je opaziti le pri srednji šoli, kjer se število delavcev s končano in zahtevano srednjo šolo skorajda pokriva, ter pri III. stopnji fakultete (magisterij, doktorat), saj imamo namesto enega, kot ga zahteva razvid del in nalog, kar pet delavcev s tako visoko izobrazbo.

Podobno kot smo zapisali že v prejšnji številki, lahko zapišemo tudi tokrat. V Litostroju imamo zaposlene kadre, ki po svoji izobrazbi ne ustrezajo zahtevam delovnega procesa, kot je zapisano v ustreznih dokumentih. Očitno je predvsem pomanjkanje kadrov z višjo in visoko izobrazbo, torej je očitno tudi premikanje navzgor pri skoraj vseh izobrazbenih stopnjah, to pa pomeni tudi, da velik del najpomembnejših in ključnih del v podjetju opravljajo ljudje brez ustrezne izobrazbe.

V nadaljevanju si bomo nekoliko ogledali še stanje v naših dejavnostih, programih in sektorjih. Pri analizi smo upoštevali le zgornji del izobrazbene strukture (srednja, višja, visoka šola, magisterij oziroma doktorat), zato je potrebno kot izhodišče navesti to odstotkovno razmerje na nivoju podjetja: v primerjavi z zahtevami del, ki jih opravljajo, ima na nivoju podjetja le 70,8% delavcev ustrežno izobrazbo. Kot pojasnilo naj navedem le, da bi upoštevanje in naštevaje spodnjega dela izobrazbene strukture še dodatno zapletlo in razvleklo analizo, ter da je razumljivo, da se je primanjkljaj kadrov z ustrežno izobrazbo, ki je bolj ali manj prisoten pri vseh p/s/d, pač zapolnjeval z delavci iz spodnje izobrazbene strukture.

Ugotovitve so razumljivo tudi po dejavnostih, sektorjih in programih precej porazne in skrb vzbujajoče, odstopanja pa tudi precejšnja, celo taka, da se pri tistih najslabših in z najbolj revno kadrovske zaposlebo lahko resno vprašamo, kakšna je sploh bila njihova kadrovska politika (če se temu sploh še da tako reči) in kakšen je bil v teh primerih sploh smisel in pomen dokumenta o kadrovske zahtevah delovnega procesa. Izgleda, da so se vsaj v teh najbolj akutnih primerih vsi odgovorni (in zainteresirani) enostavno požvižgali nanj.

Seveda so tudi svetle izjeme, ki se skoraj popolnoma približujejo idealnemu stanju. Malo jih je, vendar kljub temu kažejo na to, da se da delati tudi drugače in ne le po očitno široko osvojenem litostrojskem principu, ki skoraj popolnoma izničuje pomen izobrazbe svojih delavcev. Trditev, da šola ni vse, resda lahko drži, vendar pa menimo, da to ne more biti pravilo, kar je pri nas očitno postalo!

Te svetle litostrojske izjeme so: TVN — 84% ustrežna kadrovska zasedba, INST — 85%, SK — 94,5% ter SSTS 95,2% ustrežna kadrovska zasedenost.

Zdaj, ko smo vsaj nekoliko vzpodbudili optimizem, pa moramo (navkljub zameri) naštetih še deset kadrovske najšibkejših delov Litostroja:

	delavcev z neustrezno izobr.	
1. Nabava	51,6 %	— 48
2. PTS	48 %	— 12
3. ES	42,9 %	— 27
4. FS	42 %	— 15
5. SPS	39 %	— 14
6. SIO	38 %	— 9
7. PROD	34,6 %	— 45
8. PUM	34,6 %	— 37
9. KS	34,4 %	— 11
10. HEO	30,5 %	— 76

Ker je ta razvrstitev po odstotkih lahko varljiva (nekaj izjem v manjših enotah lahko predstavlja kar precej odstotkov), navedimo še najslabše tri enote glede na število delavcev z neustrezno kadrovske zaposlebo:

1. HEO 76 od skupno 777 delavcev
2. IO 60 od skupno 609 delavcev
3. Nabava 48 od skupno 132 delavcev

Takole nekako torej izgleda takšna hitra primerjava med dejansko in zahtevano izobrazbo zaposlenih v našem podjetju. Ponovno poudarjam, da so podatki povzeti po septembrskem IBM seznamu oziroma iz dokumentacije naše statistike. V analizi je bila upoštevana dejanska stopnja šolske izobrazbe ter zahtevana oziroma strokovna usposobljenost glede na zahteve del in nalog, ne pa z delom pridobljene delovne zmožnosti. Tudi to bi bilo prav tako zanimivo pogledati, tako glede na število takšnih posegov, kot tudi glede na obseg oziroma stopnjo (ena, dve in celo tri) preskoka izobrazbenega primanjkljaja.

Mogoče bo kdo tem nesrečnim rezultatom oporekal, češ, da je zahtevana izobrazba oziroma razvid del in nalog v nekaterih primerih prenapet in dolgoročno zastavljen ter da

Izplačevanje v dveh delih

V času vse večje inflacije želi vsak izmed nas prejeti svoj zaslužen osebni dohodek čimprej. Zato v zadnjem času na različnih sestankih pogosto slišimo vprašanje, zakaj v Litostroju ne pridemo na izplačevanje OD v dveh delih.

Ena od točk dnevnega reda 5. seje delavskega sveta je bila na zahtevo sindikata namenjena tudi možnosti izplačil OD v Litostroju v dveh delih. Vendar naj ob tem mimogrede pripomnim, da se je o tem že nekajkrat pogovarjal tudi upravni odbor, ki je tako kot delavski svet skupaj z generalnim direktorjem ugotavljal, da zaradi nelikvidnosti žiro računa žal zaenkrat še ne moremo preiti na dvakratno mesečno izplačilo OD. Vsekakor moramo poudariti, da je želja vodstva enaka željam samoupravnih ali sindikalnih organov, saj navsezadnje inflacija znižuje OD tudi njim.

Poleg celoletnih težav z likvidnostjo pa zahteva dvakratno mesečno izplačevanje tudi posebne priprave v našem računovodstvu. Na primer v Železarni Ravne so imeli za to šestmesečne priprave, kajti sprememba predstavlja obilico drugegačnega in dodatnega dela.

Da pa bi vendarle dobili izplačilo mesečnega zaslužka čimprej v mesecu, je delavski svet sprejel sklep o spremembi člena v Samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev OD in drugih osebnih prejemkov delavcev, v katerem je preciziral datum, to je 15. v mesecu. Sedaj je ta člen spremenjen zato, da bi, v kolikor bo na žiro računu podjetja denar, bilo izplačilo možno že pred 15. v mesecu. Res pa je, da je besedilo spremembe omenjenega člena nedorečeno, saj dopušča možnost izplačila OD tudi po 15. v mesecu, zato bo na eni od prihodnjih sej delavskega sveta podjetja ta člen natančneje preciziran.

S. Mrkun

Tako ne gre več

Po decembrski seji delavskega sveta, ki je bil sklican na pobudo sindikata podjetja, je, upamo, vsem postalo jasno, s kakšnimi težavami se otepa naša površinska zaščita. Jasno je postalo, da kljub prvomajski otvoritvi novega obrata površinske zaščite v resnici le-ta ni imela in še nima ustreznih prostorov. Stari prostori so povsem neprimerni v tehnično-tehnološkem smislu ter hkrati nevarni za delavce, novi objekt pa še ni dokončan in usposobljen za delovanje. Problem je seveda denar, ki bi ga še potrebovali za dokončanje aneksa, protipožarno zaščito, zunanjo ureditev, dvigalo ter dobavo in montažo naprave za komprimiran zrak. Za vse to in za dejansko otvoritev bi potrebovali še približno četrtno vrednosti celotnega objekta, vendar pa teh sredstev kljub vsem prizadevanjem in pritokom vodstva površinske zaščite, ni uspelo dobiti. Tako so delavci površinske zaščite prisiljeni opravljati svoje delo na prostem, izpostavljeni mrazu ter vsem ostalim vremenskim nevarnostim. Drug problem, ki še dodatno otežuje in zavlačuje delo površinske zaščite pa je popolno pomanjkanje potrebnega materiala, zaradi česar so delavci površinske zaščite pogosto prisiljeni ustavljati delo na pomembnih komisijah ter si pisati čakalne ure kljub obilici dela.

Takšno stanje v tem končnem delu našega proizvodnega procesa je zares nevzdržno, saj sta onemogočeni tako kvaliteta kot kvantiteta njihovega dela.

Z nevzdržnostjo takega stanja se je seveda strinjal tudi delavski svet, s sprejetjem žal precej pavšalnega sklepa, da mora vodstvo podjetja pripraviti predlog celovite rešitve problema.

Kljub naštetim težavam se delavci površinske zaščite na vse pretege trudijo svoje delo kljub vsemu opravljati. O tem priča tudi objavljena fotografija. Ker je zaradi hudega mraza zrak, ki je grel delavca v skafandru, zmrazil, so si pomagali tako, da so ga speljali v sod z ogrevano vodo. V danih pogoji je bil to edini način, da je delavec sploh lahko opravljal svoje delo.

(Foto: T.Š.)

Struktura zaposlenih po stopnji šolske izobrazbe (september 1989)

Stopnja šol. izobrazbe:	Št. delavcev:	Legenda:
I.	3	I. brez šol
II.	853	II. nedokončana OŠ
III.	813	III. OŠ
IV.	170	IV. šola za spec. del.
V.	1270	V. poklicna šola
VI.	744	VI. srednja šola
VII.	174	VII. I.st.fakul.-viš. šola
VIII.	156	VIII. II.st.fakul.-visoka šola
IX.	5	IX. III.st.fakul.magisterij, doktorat
	4188	

Struktura usposobljenosti glede na zahteve del in nalog — zahtevana izobrazba (september 1989)

Zahteve del in nalog	Št. delavcev:	Legenda:
I.	128	I. najožje usmer. profil-enostavna dela
II.	102	II. ozko usmer. profil-manj zahtevna dela
III.	461	III. specializirani profil-srednje zahtevna dela
IV.	1263	IV. široki profil-zaht. dela
V.	711	V. profil poklica specialist-bolj zahtevna dela
VI.	775	VI. profil poklica tehnik-bolj zahtevna dela
VII.	367	VII. profil poklica inženir-zelo zahtevna dela
VIII.	380	VIII. profil poklica dipl. ing.-visoko zahtevna dela
IX.	1	IX. profil poklica magister, doktor-visoko zahtevna specializirana dela
	4188	

so zahteve za današnji čas še previsoke. Menimo pa, da je pri celotni problematiki bolj pomembna neustrezna dolgoletna kadrovska politika Litostroja v najširšem pomenu — od samega zaposlovanja, kadrovanja, nagrajevanja, stimuliranja kvaliteta dela, štipendiranja in

štipendijske politike, izobraževanja ob delu in iz dela itd. Ob branju slabih rezultatov bi marsikdo rad preložil vso krivdo na našo kadrovske službo — vendar kadrovska služba v tem primeru ne more biti grešni kozel. Grešnega kozla ni, je kvečjemu grešna čreda! t.š.

Jo, spet priiiišel je med nas!

Tako kot prejšnje leto, se je tudi letos pri novoletni prireditvi za otroke naših delavcev najbolj angažirala litostrojska mladinska organizacija. S skromnimi sredstvi, ki jih je

»Enkrat, enkrat, enkrat je bil en majhen škrt...« je ob spremljavi Mirkove harmonike nagajivo prepevala Mojca in pobožala enega majhnih škratov, ki se ji je motovilil nekje pri kolenih

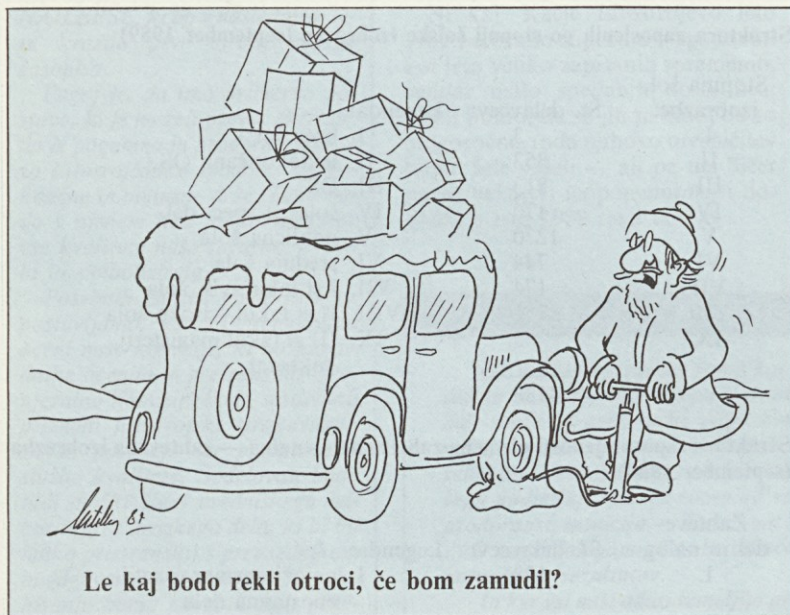
Takole pa se pleše naša lepa domača polka, so pokazale članice Ansambla ljubljanskih mažoret.

»Še meni, še meni!« so otroci stegovali proti dedku Mrazu svoje drobne ročice, da jim jih je napolnil z bonboni

»Ali je tvoja brada prava?« ga je tudi vprašal marsikateri malček in se kajpada lahko celo praktično prepičal o tem, tako da ga je krepko pocukal

Desno je ena od prelepih princezk, ki so letos pomagale dedku Mrazu in pozele precej pohval (pri očetih)

Obračun mesečnih ur v letu 1990

- 2. januar 1990 se prenese v mesec februar. Na žigosni kartici se ta dan v januarju ne obračuna. Število obračunanih ur bo v januarju 187,0. Prazničnih 8,5 pa se prenese v februar.
- 1. maj 1990 se kot praznični dan prenese v april. Tako bo na ta način obračunsko število ur znašalo v aprilu 185,0 v maju pa 187,0 ur.
- 31. avgust je treba z 8,5 ur prenesti v obračun za mesec september. Tako bo imel avgust 187,0 ur, september pa 178,5 ur. Pri tem pa je potrebno:
 - žigosne kartice za mesec avgust zaključiti z 30. avgustom
 - 31. avgust se žigosa na kartico za mesec september na datumu 1. 9. Zato je potrebno nastaviti žigosne ure. Naloge za normske delavce (delovne) za 31. 8. je potrebno oddati v mesecu septembru za septemberski obračun. Žigosne kartice za mesec september je treba razdeliti delavcem že 30. avgusta.
- Oktober mora s svojim številom ur obstati nespremenjen. Glede na to bo v oktobru obračunanih 195,5 ur — 7,0 ur solidarnosti torej 188,5 ur.
- Prav tako ostane nespremenjeno število ur v decembru, ki bo tako imel samo 168,5 ur. Delovni nalogi za normske delavce iz oktobra v december ni možno prenašati.
- Glede na vse zgoraj navedene prenose ur se bolniška obračuna po obstoječih bolniških listih.

F. ŠKERBEC

imela na voljo, pa z veliko prizadevanja in veselja je uspela pripraviti dobro uro živahnega programa, v katerem so se v hitrem tempu plesne točke (v izvedbi otroške skupine ljubljanskih mažoret) izmenjavale z učenjem novih pesmic o zimi in dedku Mrazu (ob spremljavi harmonike v spretnih Mirkovih rokah), s sproščenim kramljanjem o otroškem vsakdanjiku in s splošnim rajanjem, ko so lahko otroci preizkusili svoje obvladaje trenutno najbolj popularnega plesa — lambade. Vse skupaj pa je temperamentno in energično, kot zna samo ona, vodila naša Mojca, okoli katere se je kot okoli magneta gnetlo mlado in staro, otroci in njihovi starši (kar se slednjih tiče, še veliko preveč, saj so ustvarjali neprijetno gnečo in onemogočali otrokom res neobremenjeno sodelovanje). Vrhunec nestrpnega pričakovanja je zavladal, ko se je v dvorani prikazal dedek Mraz (tudi ta je bil ekskluzivno naš, litostrojski — in bil je tako pristen, da ga je Festivalna dvorana skušala pridobiti celo za trajno sodelovanje). Žalostno pa je, da so bili starši tisti, ki so se prvi zagnali v bitko za darilne pakete, uporabljajoč pri tem kolena in komolce in ne meneč se v svoji sebičnosti za druge otroke, ki so jih skoraj pomendrali. Takega obnašanja se ne da z ničemer opravičiti! Lahko bi pomislili vsaj na to, da naj bi pomenili svojim otrokom zgled v kulturnem vedenju!

Otroci so se spet pokazali pametnejši — spontano so se zbrali okrog dedka Mraza, ki je iz košar darežljivo delil sladkarije. Kdor je želel, pa se je lahko v njegovem naročju tudi fotografiral. (Naročnike obveščamo, da so fotografije že na voljo v sindikatu in naj jih dvignejo po možnosti še pred novim letom, ker bodo potem — v skladu z rastjo inflacije — dražje.)

J. K.

NAPOVED ČLANKOV ZA JANUARSKO ŠTEVILKO

P. Vogrič: Našo prihodnost pogojuje sedanjost s koreninami v preteklosti

J. Šturm: Nekaj misli k članku »Kakovost morda ni tiisto kar mislite, da je«

P. Vogrič: Nekaj resnic iz programa PPO

S. Mrkun: Izobraževanje, kakovost, inovacije (obravnavaj pravilnikov)

GLASILO DELAVCEV TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ

LITOSTROJ

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj Ljubljana, Djakovičeva 36 izhaja enkrat mesečno v času od 20. do 30. v mesecu (občasno s posebnimi prilogami) v nakladi 5700 izvodov. Izdaja ga delavski svet delovne organizacije, ureja pa odbor za obveščanje (časopisni svet) pri delavskem svetu delovne organizacije in uredniški odbor: predsednik Vukoslav Živković in člani: Vjekoslav Jantol, ing. Mirko Čepuran, dipl. ing. Mira Šček, Slobodan Nikolić, ing. Silvan Štokelj, Radenka Kovačić, dipl. prav. Dubravka Krneta in odgovorni urednik Karel Gornik, glavna urednica Marijana Meglič, tehnična urednica Estera Lampič, novinar dipl. soc. Anton Škrjanc, lektorica prof. Vesna Tomc. Tel. uredništva 558-341 (h. c.) interna 13-70, 13-71, 13-79. Tisk Tiskarna Ljubljana. Glasilo redno izhaja od januarja 1960, od junija 1976 pa je tudi ustrezno registrirano pri pristojnem republiškem komiteju za informiranje in je s sklepom 421 - 1/72 oproščeno prometnega davka. Poština plačana pri pošti 61102 Ljubljana. Naslovniki prejema glasilo brezplačno.

Srečanje ob novem letu

Na novoletno srečanje so bili povabljeni tudi upokoenci sektorja SPS, ki so bili srečanja sicer veseli, žal pa se zaradi reorganizacije in s tem tudi drugačnega ključa vabljenja, med sabo niso preveč dobro poznali. Gotovo bi bilo bolje, ko bi upokoence vabili pa prejšnjem sistemu, res pa je, da so bili tudi te pozornosti zelo veseli. Ko bi bilo takšnih trenutkov le še čim več! (Foto: t. š.)

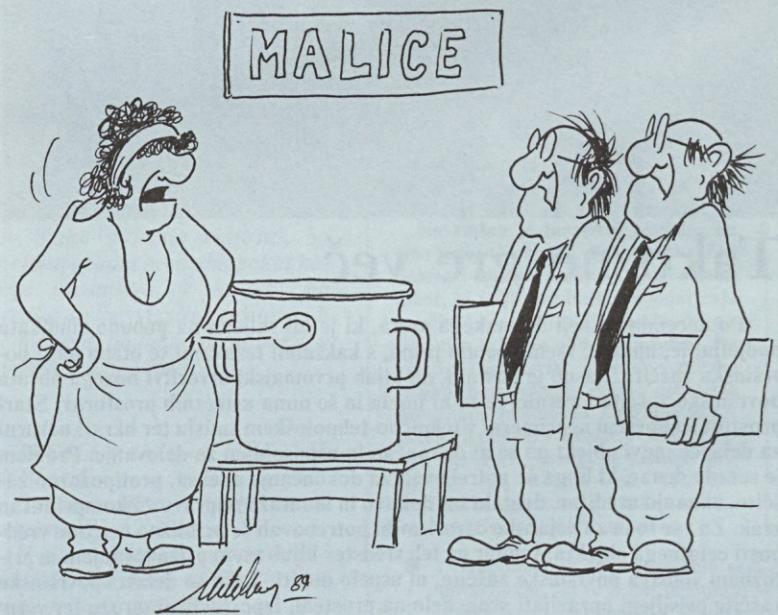
Še o malicah

Z 18. decembrom smo v celi tovarni vendarle prešli na naročanje enotnih malic na vseh delilnih mestih v tovarni. S tem načinom bo topli obrok zagotovljen vsem, ki so ga predhodno naročili, občutni pa bodo tudi prihranki pri pripravi obrokov, ker bo število obrokov znano vnaprej.

Delilnih mest za tople in hladne obroke imamo v tovarni sedem. Nespremenjen bo ostal čas delitve malice, po poizkusnem razdeljevanju na treh razdelilnih mestih pa se je pokazalo, da novi sistem dobro teče in se skrajšujejo tudi vrste.

Najbolj kritično je še vedno v centralni delavski restavraciji, težave pa se bodo takoj za polovico zmanjšale z odprtjem dveh linij.

Ob izidu številke bo nov način razdeljevanja malic že stekel, zato bomo kaj več o prednostih in težavah napisali šele v januarski ali celo februarski številki, ko bo sistem že utečen. Do takrat pa — dober tek!

Naj vas ne skrbi kako, ampak kaj bomo delili!

Opravičilo avtorjem

Avtorjem prispevkov za decembrsko številko časopisa se opravičujemo, ker tekstov v tej številki nismo objavili. Vzrok je v drugačni — zabavni osnovi novoletne številke in v izredno kratkem času, ki smo ga imeli na voljo za pripravo časopisa.

Upamo, da boste to z razumevanjem sprejeli!

Uredništvo